

Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit

Overzicht lokale afwegingsruimte

Onderwerp	Geen afwegingsruimte	Afwegingsruimte		
1. Welke instructieregels gelden er o.g.v. het Besluit kwaliteit leefomgeving en de omgevingsverordening voor het omgevingsplan?				
	In acht nemen	Rekening houden met	Afwijken binnen bandbreedte	
Besluit kwaliteit leefomgeving				
Omgevingsverordening				
Eventuele instructieregels voor de activiteit graven - bijvoorbeeld bij graven beneden grondwatervlakte ter voorkoming van ongewenste verspreiding van een grondwaterverontreiniging.	Afhankelijk van instructieregel*	Afhankelijk van instructieregel*	Afhankelijk van instructieregel*	
	* Eventueel in combinatie met voorbeschermingsregels . De regels kunnen verschillen per provincie. Check de regels in jouw provincie.			
2. Zijn er bruidsschatregels meegegeven voor het omgevingsplan?				
	Behouden		Aanpassen	Schrappen
Invoeringsbesluit Omgevingswet (bruidsschat)				
<p>§ 22.3.7.2 Kleinschalig graven boven de interventiewaarde bodemkwaliteit</p> <p>NB dit betreft minder dan 25 m³ grondverzet</p>	Art. 22.127 Toepassingsbereik	Indien paragraaf ongewijzigd wordt gelaten betekent dit dat de regels alleen gelden voor locaties die onder de Wbb zijn beschikt als ernstig verontreinigd en niet spoedeisend en voor locaties of gebieden waar de bodem diffuus is verontreinigd tot boven de interventiewaarde zoals dat blijkt uit een bodemkwaliteitskaart.	Gemeente kan het toepassingsgebied van deze paragraaf verruimen door deze van toepassing te verklaren op andere locaties of gebieden die verontreinigd zijn boven de interventiewaarde (gebruik hiervoor informatie uit het bodeminformatiesysteem). De gemeente kan de regel koppelen aan relevante locaties, zodat de regel alleen bij deze locaties zichtbaar wordt in het DSO.	Als gemeente geen noodzaak ziet tot het stellen van regels over kleinschalig graven kan deze paragraaf worden geschrapt. Bijvoorbeeld als de gemeente geen sterke bodemverontreiniging in de gemeente heeft.
	Art. 22.128 Gegevens en bescheiden: voor het begin van de activiteit		Informatieplicht uitbreiden, door extra gegevens te vragen die van belang zijn voor toezicht en handhaving. Ook kan de termijn worden aangepast (bijvoorbeeld één werkdag voor start van de activiteit i.p.v. een week).	Om administratieve lasten te besparen is het een overweging om de informatieplicht in bepaalde situaties te schrappen, als er geen noodzaak is om deze informatie voor ketentoezicht te verkrijgen omdat hiervoor andere informatiebronnen beschikbaar zijn zoals MOOR, WION of KLIC.
	Art. 22.129 Bodem en afval: tijdelijke opslag van vrijkomende grond		Aanpassen van de termijn voor hoe lang op de locatie grond mag worden opgeslagen na beëindiging van de activiteit.	Alleen schrappen als de hele activiteit geschrapt wordt.
	Art. 22.130 Bodem en afval: milieukundige begeleiding bij kleinschalig graven		Het is niet mogelijk om in het omgevingsplan op te nemen dat de milieukundige begeleiding door een erkend bedrijf uitgevoerd moet worden.	Om administratieve lasten te besparen is het een overweging om de milieukundige begeleiding niet te verplichten in situaties waarin het herstel van de afdeklaag bij kleinschalig graven op een andere manier geborgd kan worden.

Zie volgende pagina voor vervolg

vervolg

Onderwerp	Geen afwegingsruimte	Afwegingsruimte	
3. Welke algemene direct werkende rijksregels (Bal) of provinciale regels (omgevingsverordening) gelden er en zijn maatwerkregels in het omgevingsplan mogelijk?			
	Geen maatwerkregel mogelijk	Maatwerkregel mogelijk	Voorbeelden
Besluit activiteiten leefomgeving			
§ 3.2.22 Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit - meer dan 25 m³ grondverzet			
Art. 3.48f (aanwijzing milieubelastende activiteiten)	Geen maatwerkregels mogelijk op de aanwijzing van de milieubelastende activiteit.		
Art. 3.48g (verwijzing naar algemene regels H4 en H5 Bal)	Is een zogenoemde richtingaanwijzer waarmee de regels worden aangewezen die van toepassing zijn op het verrichten van de activiteit. Geen maatwerkregels mogelijk.		
§ 4.120 Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit			
Art. 4.1224 (toepassingsbereik)	Geen maatwerkregels mogelijk op het toepassingsbereik.		
Art. 4.1225 (melding)		In bepaalde situaties is een aanvullende meldingsplicht mogelijk, bijvoorbeeld met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, zie artikel 2.14 Bal.	
Art. 4.1226 (gegevens en bescheiden: 4 weken voor het begin van de activiteit)		Maatwerkregels mogelijk	Minder (of meer) informatie eisen i.v.m. specifieke lokale omstandigheden. Bekijk ook kritisch wat niet noodzakelijk is of aanvullend noodzakelijk is voor toezicht en handhaving.
Art. 4.1227 (gegevens en bescheiden: een week voor het begin van de activiteit)		Maatwerkregels mogelijk	Minder (of meer) informatie eisen i.v.m. specifieke lokale omstandigheden. Bekijk ook kritisch wat niet noodzakelijk is of aanvullend noodzakelijk is voor toezicht en handhaving.
Art. 4.1228 (gegevens en bescheiden: na de activiteit ingeval van spoedreparatie)		Maatwerkregels mogelijk	Minder (of meer) informatie eisen i.v.m. specifieke lokale omstandigheden. Bekijk ook kritisch wat niet noodzakelijk is of aanvullend noodzakelijk is voor toezicht en handhaving en/of registratie in bodeminformatie.
Art. 4.1229 (aanwijzing modules: voorafgaand bodemonderzoek)		Maatwerkregels mogelijk	Mogelijkheid om op basis van beschikbare (historische) informatie voor gebieden aan te geven of bodemonderzoek wel/niet nodig is ter vermindering van onderzoeks- en administratieve lasten.
Art. 4.1230 (bodem en afval: gescheiden houden grond)		Maatwerkregels mogelijk	Stellen van aanvullende eisen aan de partij-indeling indien locatie-/gebiedsspecifieke omstandigheden daarom vragen, bijvoorbeeld onderscheid maken tussen lagen met meer of minder bodemvreemde materialen zoals voormalige stortplaatsen.
Art. 4.1230a (bodem: tijdelijk uitnemen van grond)		Maatwerkregels mogelijk	Nadere invulling van de voorwaarden waaronder grond tijdelijk uitgenomen mag worden.
Art. 4.1231 (bodem: tijdelijke opslag van vrijkomende grond)		Maatwerkregels mogelijk	Bijvoorbeeld: - maatregelen om verwaaiing van verontreinigde grond en vooral van asbest tegen te gaan; - voor locaties met mobiele verontreinigingen maatregelen voor de onderafdichting van de opslag, zoals gebruik folie of opslag in een container; - aanpassen van de termijn voor hoe lang op de locatie grond mag worden opgeslagen na beëindiging van de activiteit.
Art. 4.1232 (bodem en afval: kwaliteitsborging)	Geen maatwerkregels mogelijk (Kwalibo)		Het is niet mogelijk om met maatwerkregels de erkenningsplicht van het Besluit bodemkwaliteit voor de uitvoering van diverse werkzaamheden te veranderen. Deze regels hebben hun grondslag in hoofdstuk 11a Wet milieubeheer en dat hoofdstuk kent geen grondslag voor lokaal maatwerk. Bovendien zou het met maatwerkregels versoepelen van de erkenningsplicht ertoe kunnen leiden dat degene die de werkzaamheid verricht in strijd handelt met het Besluit bodemkwaliteit.
Art. 4.1233 (bodem en afval: milieukundige begeleiding graafwerkzaamheden)	Geen maatwerkregels mogelijk (Kwalibo)		Idem.
Art. 4.1234 (gegevens en bescheiden: bij beëindigen activiteit)		Maatwerkregels mogelijk	Minder (of meer) informatie eisen i.v.m. specifieke lokale omstandigheden. Bekijk ook kritisch wat niet noodzakelijk is of aanvullend noodzakelijk is voor toezicht en handhaving en/of registratie in bodeminformatie.
Bijlage IIA Interventiewaarde bodemkwaliteit	Geen maatwerkregels mogelijk		
Omgevingsverordening			
Eventuele regels gerelateerd aan de activiteit graven - bijvoorbeeld bij graven beneden grondwater niveau ter voorkoming van ongewenste verspreiding van een grondwaterverontreiniging.	Afhankelijk van regel	Afhankelijk van regel	

Invoeringsbesluit (bruidsschat)

§ 22.3.7.2 Kleinschalig graven boven de interventiewaarde bodemkwaliteit

Toelichting artikelsgewijs

Deze paragraaf heeft betrekking op het graven in de bodem in een omvang die kleiner is dan of gelijk aan 25 m³ (ook wel aangeduid als kleinschalig grondverzet) en richt zich op locaties waarbij al via besluitvorming onder de Wet bodembescherming of via het Besluit bodemkwaliteit is vastgesteld dat de bodem verontreinigd is met één of meerdere stoffen tot boven de interventiewaarde bodemkwaliteit in een omvang groter dan 25 m³. Het idee is dat de gemeente de algemene verwijzing naar locaties in het tijdelijke deel van het omgevingsplan via artikel 22.127 op een gegeven moment vervangt door de regels via coördinaten aan specifieke locaties te koppelen in het nieuwe deel van het omgevingsplan. Daarbij kunnen gemeenten uiteraard de regels voor minder locaties laten gelden (de locaties die niet meer ernstig-geen spoed zijn eraf halen) of juist voor meer locaties laten gelden (wel ernstig en geen spoed, maar eerder geen beschikking afgegeven). En uiteraard kunnen gemeenten daarbij de regel die voor die locaties geldt aanpassen, voor alle locaties, of alleen voor sommige, of elke locatie een eigen op die locatie toegesneden regel.

In het Besluit activiteiten leefomgeving is voorzien in algemene regels voor de milieubelastende activiteiten graven in de bodem met een kwaliteit beneden de interventiewaarde bodemkwaliteit (paragraaf 4.119) en graven in de bodem boven de interventiewaarde bodemkwaliteit (paragraaf 4.120). In het toepassingsbereik van beide milieubelastende activiteiten is aangegeven dat deze alleen van toepassing zijn als het bodemvolume waarin wordt gegraven meer is dan 25 m³. De achtergrond hiervan is dat het Rijk geen regels wil stellen over kleinschalig grondverzet.

Onder de Wet bodembescherming voorzag artikel 28 van de Wet bodembescherming in een meldingsplicht als sprake was van voorgenomen handelingen in een geval van ernstige bodemverontreiniging. Een geval van ernstige bodemverontreiniging was onder de Wet bodembescherming gedefinieerd als geval van verontreiniging waarbij de bodem zodanig is of dreigt te worden verontreinigd, dat de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft, ernstig zijn of dreigen te worden verminderd. In de Circulaire bodemsanering is deze definitie verder uitgewerkt en aangegeven dat sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging als voor ten minste één stof de gemiddelde gemeten concentratie van minimaal 25 m³ bodemvolume in het geval van bodemverontreiniging, of 100 m³ poriënverzadigde bodemvolume in het geval van een grondwaterverontreiniging, hoger is dan de interventiewaarde. De Wet bodembescherming kende – in tegenstelling tot de milieubelastende activiteiten voor graven in een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit – geen ondergrens voor de omvang van het grondverzet.

Deze paragraaf stelt een beperkt aantal bepalingen voor kleinschalig grondverzet (omvang bodemvolume kleiner dan 25 m³) die plaatsvindt op locaties die onder de Wet bodembescherming werden beschouwd als handelingen in een geval van ernstige bodemverontreiniging. Deze bepalingen komen dus in de plaats van de bepalingen die volgen uit artikel 28 van de Wet bodembescherming.

Deze bepalingen zien op een informatieplicht, enkele inhoudelijke regels aan tijdelijke opslag en afvoer van de grond en verplichte milieukundige begeleiding als een in het kader van een eerder uitgevoerde bodemsanering aangebrachte afdeklaag wordt doorgraven. Deze bepalingen zijn over het algemeen eenvoudig na te leven en leiden met uitzondering van de milieukundige begeleiding bij het doorgraven van een afdeklaag niet of nauwelijks tot extra kosten. Besloten is om geen onderzoeksverplichtingen op te leggen zoals opgenomen in paragraaf 5.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Artikel 22.127 Toepassingsbereik

1. Deze paragraaf is van toepassing op het graven in bodem waarbij het bodemvolume waarin wordt gegraven kleiner dan of gelijk is aan 25 m³ en sprake is van:
 - a. locaties waarvoor voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet een beschikking is verleend als bedoeld in artikel 29 in samenhang met artikel 37, eerste lid, van de Wet bodembescherming, zoals die wet luidde voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, waarin is vastgesteld dat bij het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging geen sprake is van zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is; of
 - b. locaties of gebieden waar de bodem diffuus is verontreinigd tot boven de interventiewaarde bodemkwaliteit zoals dat blijkt uit:
 - 1° een bodemkwaliteitskaart als bedoeld in het tijdelijke deel van het omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1, onder b, van de Omgevingswet; of
 - 2° een bodemkwaliteitskaart vastgesteld op grond van artikel 25c, derde lid van het Besluit bodemkwaliteit.
2. Graven in de bodem als bedoeld in het eerste lid omvat ook:
 - a. het zeven van de uitkomende grond op dezelfde locatie;
 - b. het tijdelijk opslaan van grond; en
 - c. het terugplaatsen van grond na afloop van tijdelijk uitnemen.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op het graven in de waterbodem.

Toelichting artikelsgewijs

In dit artikel staat het toepassingsbereik van deze paragraaf.

Eerste lid

Deze paragraaf heeft in de eerste plaats betrekking op het graven in de bodem in een omvang die kleiner is dan of gelijk is aan 25 m³ en wordt ook wel aangeduid als kleinschalig grondverzet en richt zich op locaties waarbij al via besluitvorming onder de Wet bodembescherming of via het Besluit bodemkwaliteit is vastgesteld dat de bodem verontreinigd is met één of meerdere stoffen tot boven de interventiewaarde bodemkwaliteit in een omvang groter dan 25 m³. In het eerste lid is ook aangegeven op welke locaties de paragraaf daarnaast van toepassing is.

- a. *In onderdeel a staat vermeld dat het gaat om locaties waarvoor voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet een beschikking als bedoeld in artikel 29 van de Wet bodembescherming is verleend, waarin is vastgesteld dat sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging zonder dat sprake is van actuele risico's voor mens, plant of dier of verspreiding van het grondwater (zogenaamde beschikking ernst en geen spoed). Hiervoor is gekozen omdat voor deze locaties via eerder onderzoek is vastgesteld dat de bodem verontreinigd is tot boven de interventiewaarde en hierover besluitvorming heeft plaatsgevonden. Locaties die op grond van de artikelen 29 en 37 van de Wet bodembescherming zijn beschikt als ernstig waarbij de sanering spoedeisend is (ernst en spoed) vallen niet onder het toepassingsbereik omdat deze locaties onder het overgangsrecht voor de Wet bodembescherming blijven vallen.*
- b. *In onderdeel b staat vermeld dat het gaat om locaties of gebieden waar de bodem op grond van een bodemkwaliteitskaart, vastgesteld op grond van artikel 25d, derde lid, van het Besluit bodemkwaliteit (voorheen artikel 25d, derde lid van het Besluit bodemkwaliteit (voorheen artikel 57 van het oude Besluit bodemkwaliteit), diffuus is verontreinigd tot boven de interventiewaarde bodemkwaliteit. Voorbeelden hiervan zijn delen van de binnenstad van (grote) steden waarbij de bodem verontreinigd is met enkele metalen (bijvoorbeeld lood, koper of zink). Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet, worden bestaande bodemkwaliteitskaarten op grond van artikel 22.1, onder b, van de Omgevingswet, onderdeel van het tijdelijke deel van het omgevingsplan. Gemeenten moeten deze bodemkwaliteitskaarten omzetten naar regels in het nieuwe deel van het omgevingsplan.*

Tweede lid

De aangewezen activiteit omvat ook zeven van de uitkomende grond op dezelfde locatie, of het tijdelijk opslaan en het terugplaatsen na afloop van het tijdelijk uitnemen bij het tijdelijk uitnemen en terugplaatsen. Met zeven wordt veelal puin uit de grond gehaald waardoor de verdichtbaarheid en de civieltechnische toepassingsmogelijkheden worden verbeterd voordat de grond wordt teruggeplaatst of elders wordt toegepast. Dit zeven is niet gericht op kwaliteitsverbetering en wordt bij deze activiteit niet beschouwd als bewerking. Andere bewerkingen van grond vallen onder de milieubelastende activiteit grondbank of grondreinigingsbedrijf, aangewezen in artikel 3.178, eerste lid, onder b.

Met het tijdelijk opslaan van de grond wordt bedoeld het opslaan van de bij het graven vrijkomende grond tijdens de activiteit, voorafgaand aan het terugplaatsen of afvoeren van de grond. Bemalen dat nodig is voor het graven valt niet onder de milieubelastende activiteit, maar is een wateractiviteit.

Derde lid

In het derde lid is aangegeven dat de milieubelastende activiteit zich niet uitstrekt tot graven in de waterbodem. Hiermee komt tot uiting dat deze activiteit zich beperkt tot de landbodem. Onder waterbodem wordt verstaan de bodem van een oppervlaktewaterlichaam waarvan het beheer van de waterkwaliteit bij het Rijk of het waterschap berust. Het graven in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam waarvan het beheer van de waterkwaliteit bij het Rijk of het waterschap berust, valt niet onder de reikwijdte van de activiteit graven in de waterbodem. Dit betekent dat de regels voor de milieubelastende activiteit graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde wel gelden voor voormalige droge oevergebieden, die als term/aanduiding niet meer terugkomen onder de Omgevingswet.

Artikel 22.128 Gegevens en bescheiden: voor het begin van de activiteit

1. Ten minste een week voor het begin van de activiteit, bedoeld in artikel 22.127, worden aan het college van burgemeester en wethouders gegevens en bescheiden verstrekt over:
 - a. de begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht;
 - b. de verwachte datum van het begin van de activiteit; en
 - c. de verwachte duur ervan.
2. Onverwijld na het wijzigen van de begrenzing of de verwachte datum van het begin van de activiteit worden de gewijzigde gegevens verstrekt aan het college van burgemeester en wethouders.
3. Het eerste lid is niet van toepassing:
 - a. als het alleen gaat om het tijdelijk uitnemen van grond; of
 - b. op het graven in de bodem in verband met een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel bevat een informatieplicht. Voordat met het graven wordt begonnen, moet het bevoegd gezag worden geïnformeerd over de activiteit. De informatieplicht uit dit artikel in het omgevingsplan zorgt ervoor dat het bevoegd gezag over kleinschalige grondverzet geïnformeerd wordt. Deze bepaling komt in de plaats van het voormalige artikel 28 uit de Wet bodembescherming dat stelde dat alle handelingen (dus ook kleinschalig grondverzet) die plaatsvinden in een geval van ernstige verontreiniging moeten worden gemeld. Voor grondverzet in een omvang groter dan 25 m³ geldt via de algemene regels uit paragraaf 4.120 (graven in de bodem met kwaliteit boven de interventiewaarde) een meldingsplicht. Voor grondverzet in een omvang kleiner dan of gelijk aan 25 m³ (ook wel aangeduid als kleinschalig grondverzet) geldt op grond van de algemene regels uit deze paragraaf van het Besluit activiteiten leefomgeving geen informatie of meldingsplicht.

Eerste lid

De gegevens en bescheiden worden ten minste een week voor het begin van de activiteit graven aangeleverd. Met deze informatie wordt het bevoegd gezag in kennis gesteld van een aantal praktische gegevens, zodat het voor het bevoegd gezag mogelijk is om toezicht te houden. Uit de verstrekte gegevens en bescheiden moet blijken wat de begrenzing is van de locatie waar de activiteit plaats vindt, de verwachte datum van het begin van de activiteit en de duur van de activiteit.

Tweede lid

Als de verstrekte informatie over begrenzing of de verwachte datum van het begin van de activiteit wijzigt, geeft de initiatiefnemer de wijziging onverwijld door. Dit betekent dat ook als er een wijziging in die gegevens optreedt tijdens de uitvoering van de activiteit, de initiatiefnemer het bevoegd gezag opnieuw moet informeren.

Derde lid

De informatieplicht van dit artikel geldt niet als de activiteit alleen bestaat uit het tijdelijk uitnemen en weer terugplaatsen van de grond.

Vierde lid

De informatieplicht is niet van toepassing als het graven in bodem plaatsvindt in verband met een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. Hierbij moet gedacht worden aan het herstellen van gasleidingen en (drink)waterleidingen in geval van lekkages of het herstellen van een kabelbreuk (elektriciteit, glasvezels et cetera). Bij een dergelijke spoedreparatie is het niet redelijk en ook niet mogelijk om vooraf een bodemonderzoek uit te voeren en te voldoen aan de termijn van de informatieplicht (een week). Daarom komt in die situatie een beperkte informatieplicht achteraf in plaats van een meldingsplicht en onderzoek vooraf. De hoeveelheid te ontgraven grond moet proportioneel zijn voor het uitvoeren van een spoedreparatie. Op het uitvoeren van spoedreparaties is uiteraard wel de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing. Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat hij zich inspant om zelf te beoordelen of zijn handelen nadelige gevolgen heeft en hoe hij de gevolgen redelijkerwijs kan voorkomen of beperken. Als bijvoorbeeld bekend is – of visueel eenvoudig is vast te stellen – dat er verschil is in de kwaliteit van de grond, worden de verschillende lagen voorzichtigheidshalve gescheiden gehouden.

Artikel 22.129 Bodem en afval: tijdelijke opslag van vrijkomende grond

Met het oog op het beschermen van de gezondheid, het beschermen van de kwaliteit van de bodem en het doelmatig beheer van afvalstoffen wordt grond die bij het graven is vrijgekomen niet langer dan acht weken na beëindiging van het graven in de directe nabijheid van de ontgravingslocatie opgeslagen.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel staat de tijdelijke opslag van vrijkomende grond toe gedurende de looptijd van de werkzaamheden en gedurende maximaal acht weken na het beëindigen van de werkzaamheden, mits de partijen van verschillende kwaliteitsklassen gescheiden worden opgeslagen.

Tijdens of na afloop van graven kan het noodzakelijk zijn om de grond tijdelijk op te slaan, bijvoorbeeld omdat de grond tijdelijk uitgenomen wordt en na afloop van de werkzaamheden weer wordt teruggebracht in het oorspronkelijk ontgravingsprofiel of omdat de grond naar elders moet worden afgevoerd. De periode van acht weken is bedoeld om een afvoerbestemming te vinden voor de partij grond. Het is niet toegestaan om de grond langer dan acht weken na het dichten van de ontgravingsput of cunet op te slaan. Als het voornemen bestaat om de grond langer dan de toegestane periode op te slaan of de vrijgekomen grond op een andere locatie dan de ontgravingslocatie op te slaan, gelden de regels voor het opslaan van grond en baggerspecie van paragraaf 3.2.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Dit artikel bevat geen regels die verplichten tot maatregelen om te voorkomen dat de bodem ter plaatse van de tijdelijke opslag verontreinigd raakt, of dat emissies zich verspreiden naar de omgeving. De achtergrond hiervan is dat de opslag doorgaans een kortdurend karakter kent en plaatsvindt op de locatie van ontgraving, waardoor meestal de uitkomende grond een vergelijkbare kwaliteit heeft als de onderliggende bodem. Het nemen van bodembeschermende maatregelen als het aanbrengen van een folie is in principe niet nodig. Dit kan anders zijn als de uitgegraven grond een slechtere kwaliteit heeft, bijvoorbeeld bij de ontgraving van een spot met minerale olie verontreinigde grond. In dat geval kan van de initiatiefnemer op basis van de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving verwacht worden dat maatregelen worden genomen ter bescherming van de onderliggende bodem, zoals het aanbrengen van een folie. Een ander voorbeeld is dat als sprake is van droge condities het noodzakelijk is dat voorkomen moet worden dat verwaaiing of verstuiving van het opgeslagen materiaal kan plaatsvinden. Dit kan gerealiseerd worden door het vochtig houden van de grond, het afdekken van het depot of door het opslaan van grond in dichte containers.

Artikel 22.130 Bodem en afval: milieukundige begeleiding bij kleinschalig graven

Met het oog op het beschermen van de gezondheid, het beschermen van de kwaliteit van de bodem en het doelmatig beheer van afvalstoffen, wordt de activiteit milieukundig begeleid volgens BRL SIKB 6000 als het graven plaatsvindt op een locatie waar een afdeklaag is aangebracht als saneringsaanpak en de ontgraving dieper reikt dan deze afdeklaag.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel regelt in welke situaties de activiteit onder milieukundige begeleiding moet plaatsvinden. Milieukundige begeleiding is noodzakelijk als de graafwerkzaamheden dieper reiken dan een eerder in het kader van een bodemsanering aangebrachte afdeklaag zoals bijvoorbeeld een leeflaag of andere duurzame afdeklaag. De milieukundige begeleiding moet uitgevoerd worden volgens de BRL SIKB 6000. Tijdens de milieukundige begeleiding houdt de milieukundige begeleider een logboek bij. Na afloop van de activiteit rapporteert de milieukundige begeleider in het evaluatieverslag milieukundige processturing volgens de BRL SIKB 6000.

Volgens de BRL SIKB 6000 is een continue aanwezigheid van de milieukundige doorgaans niet noodzakelijk. De milieukundige moet aanwezig zijn bij kritische werkzaamheden, dus bij die werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van de leefomgeving. In dit geval is het moment van doorgraven en weer herstellen van de afdeklaag het kritische moment.

Aanvullingsbesluit bodem

Nota van Toelichting

8 Milieubelastende activiteit graven in bodem

8.2 Beleidskeuzes

Bruidschatregels voor kleinschalig grondverzet

Via een bruidsschatregel worden bij inwerkingtreding van de Omgevingswet automatisch regels toegevoegd aan het omgevingsplan voor grondverzet kleiner dan of gelijk aan 25 m³ en waarvoor onder de Wet bodembescherming wel regels golden. Deze bruidsschatregels gelden alleen voor locaties waarbij via eerdere besluitvorming is vastgesteld dat de interventiewaarde bodemkwaliteit is overschreden. Het gaat hierbij ten eerste om locaties waarvoor eerder onder artikel 29 van de Wet bodembescherming een besluit over de ernst is genomen zonder dat op basis van artikel 37 van de Wet bodembescherming sprake is van actuele risico's waarbij spoedige sanering noodzakelijk is. Daarnaast gaat het om gebieden die diffuus verontreinigd zijn met één of meerdere stoffen boven de interventiewaarde en zijn aangegeven op een bodemkwaliteitskaart. De inhoudelijke regels bestaan uit een informatieplicht (met uitzondering van tijdelijke uitname), regels voor tijdelijke opslag en afvoer van de grond en verplichte milieukundige begeleiding indien een eerder in het kader van een sanering aangebrachte leeflaag wordt doorgraven. Gemeenten kunnen na inwerkingtreding van de Omgevingsplan de bruidsschatbepaling in het omgevingsplan aanpassen en deze voor meer of minder locaties of gebieden laten gelden.

19 Overgangsrecht en bruidsschat

19.2 Bruidsschat

Een bijzondere categorie overgangsrecht is de zogenoemde «bruidsschat». Dit is een set regels over onderwerpen die onder de Omgevingswet overgaan van het Rijk naar decentrale overheden. De inhoud van de regels wordt automatisch, van rechtswege, met het invoeringsbesluit ingevoegd in het omgevingsplan of de waterschapsverordening. Hiermee wordt een rechtvacuüm voorkomen. Voor de provincies is geen bruidsschat nodig, omdat zij zelf hun omgevingsverordeningen voor inwerkingtreding van de Omgevingswet vaststellen. Gemeenten en waterschappen kunnen vanaf dag één van de stelselherziening de regels van de bruidsschat, voor zover instructieregels daaraan niet in de weg staan, hanteren, aanpassen of laten vervallen.

Dit Aanvullingsbesluit voegt een aantal regels toe aan de bruidsschat. In onderstaande wordt een overzicht gegeven van de toevoegingen.

(.....)

Kleinschalig graven boven de interventiewaarde bodemkwaliteit

Er worden in het Besluit activiteiten leefomgeving geen algemene rijksregels gesteld aan graafactiviteiten met een volume kleiner dan of gelijk aan 25 m³. Op verzoek van VNG zijn in de bruidsschat regels opgenomen voor ontgravingen van een volume kleiner dan of gelijk aan 25 m³ in een bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit.

Besluit activiteiten leefomgeving

§ 3.2.22 Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit

Toelichting artikelsgewijs

Afdeling 3.2 wijst activiteiten aan die bedrijfstakken overstijgen. Paragraaf 3.2.22 bevat bepalingen over het graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit. Deze activiteit kan zelfstandig worden verricht of als onderdeel van andere activiteiten, bijvoorbeeld als onderdeel van de activiteit saneren van de bodem (zie paragraaf 3.2.23). Meestal wordt het graven bedrijfsmatig uitgevoerd en in uitzonderlijke gevallen ook door particulieren. De regels van afdeling 3.2 gelden naast op de regels voor specifieke bedrijfstakken in afdeling 3.3 en verder. Op activiteiten die in afdeling 3.2 zijn aangewezen, zijn de hoofdstukken 2 tot en met 5 van het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing.

Artikel 3.48f (aanwijzing milieubelastende activiteiten)

1. Als milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 2.1 wordt aangewezen het graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit, bedoeld in bijlage IIA, als het bodemvolume waarin wordt gegraven meer is dan 25 m³.
2. De aanwijzing omvat ook:
 - a. het zeven van uitkomende grond op de locatie;
 - b. het tijdelijk opslaan van grond op de locatie van het graven; en
 - c. het terugplaatsen van grond na afloop van tijdelijk uitnemen van grond.
3. Onder de aanwijzing valt niet het graven in de waterbodem.
4. In deze paragraaf wordt onder grond verstaan: grond als bedoeld in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit.

Toelichting artikelsgewijs

Eerste lid

Dit artikel geeft aan dat graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit een milieubelastende activiteit is waarvoor de hoofdstukken 2 tot en met 5 van het Besluit activiteiten leefomgeving gelden. Het regelen van deze activiteit is nodig om een gelijk speelveld en een gelijk beschermingsniveau te waarborgen. De nadelige gevolgen voor het milieu die deze activiteit kan veroorzaken betreffen het vermengen van partijen grond met verschillende kwaliteitsklassen en het ondoelmatig beheer van afvalstoffen. De regels bestaan vooral uit een nationale uitwerking van passende preventieve maatregelen en beste bestaande technieken.

Graven in een bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit komt vaak voor. In Nederland hebben ongeveer 600 organisaties een erkenning om de milieubelastende activiteit graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde te mogen uitvoeren. Circa 170 organisaties mogen deze activiteit milieukundig begeleiden.

Het graven in bodem die verontreiniging bevat boven de interventiewaarde bodemkwaliteit is een milieubelastende activiteit, voor zover in een bodemvolume wordt gegraven van meer dan 25 m³. De interventiewaarde bodemkwaliteit is opgenomen in bijlage IIA bij dit besluit. De interventiewaarde bodemkwaliteit geeft aan wanneer de functionele eigenschappen van de bodem voor de mens, dier en plant ernstig zijn verminderd of dreigen te worden verminderd. Om onder de omschrijving van de milieubelastende activiteit graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde te vallen moet één enkele stof boven de interventiewaarde bodemkwaliteit uitkomen.

In de beschrijving van de milieubelastende activiteit is een grens van 25 m³ opgenomen. Het gaat om de omvang van het totale grondverzet. De hoeveelheid 25 m³ is ongeveer gelijk aan de hoeveelheid die in een vrachtwagen of grote container past. Bij graafwerkzaamheden tot 25 m³ kan gedacht worden aan graafwerkzaamheden voor het planten van bodem, het plaatsen van straatmeubilair en het realiseren van een huisaansluiting bij kabels en leidingen. Bij dergelijke kleinschalige werkzaamheden staan de kosten die voorkomen uit het naleven van de regels bij het verrichten van deze activiteit (bijvoorbeeld het verrichten van bodemonderzoek) niet in verhouding tot de eventuele negatieve gevolgen die de activiteit voor de fysieke leefomgeving kan hebben. Zie voor een nadere toelichting op het hanteren van deze grens ook de paragrafen 8.2 en 8.5 van het algemeen deel van de toelichting.

Voor graven in een omvang kleiner dan of gelijk aan 25 m³ kan de gemeente in het omgevingsplan decentrale regels stellen. Zo kan een gemeente voor bepaalde gebieden of locaties, waarvoor vast staat dat de interventiewaarden

bodemkwaliteit wordt overschreden, een beperkte informatieplicht instellen, zodat toezicht mogelijk is. Of een gemeente kan in het omgevingsplan regels stellen aan de uitkomende grond, zodat deze wordt afgevoerd naar een erkende grondbank of verwerker

Tweede lid

De aangewezen milieubelastende activiteit omvat ook het zeven, het tijdelijk opslaan en het terugplaatsen van grond na tijdelijke uitname tijdens graven in een bodemvolume van meer dan 25 m³. Met zeven wordt veelal puin uit de grond gehaald waardoor de verdichtbaarheid en de civieltechnische toepassingsmogelijkheden worden verbeterd voor het terugplaatsen of elders toepassen. Dit zeven is niet gericht op kwaliteitsverbetering en wordt bij deze activiteit niet beschouwd als bewerking. Andere bewerkingen van grond vallen onder de milieubelastende activiteit grondbank of grondreinigingsbedrijf, aangewezen in artikel 3.178, eerste lid, onder b. Met het opslaan van de grond wordt bedoeld het opslaan van de bij het graven vrijkomende grond tijdens de activiteit voorafgaand aan het terugplaatsen of afvoeren van de grond.

Is het zeven wel gericht op het realiseren van een kwaliteitsverbetering bij een partij niet toepasbare grond, dan is dat mogelijk op de locatie van de ontgraving, mits de organisatie die de grond zeeft beschikt over een erkenning (BRL SIKB 7500) en de locatie is gemeld bij de certificerende instelling. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen als een partij asbesthoudende grond (boven de hergebruikswaarde van 100 mg/kg) wordt gezeefd zodat de partij daarna weer als herbruikbare grond teruggeplaatst kan worden.

Bemalen van grondwater dat nodig is voor het graven valt niet onder deze milieubelastende activiteit, maar is een wateractiviteit.

Derde lid

In het derde lid is aangegeven dat de milieubelastende activiteit zich niet uitstrekt tot graven in de waterbodem. Hiermee komt tot uiting dat deze activiteit zich beperkt tot de landbodem. Onder waterbodem wordt verstaan de bodem van een oppervlaktewaterlichaam waarvan het beheer van de waterkwaliteit bij het Rijk of het waterschap berust (zie bijlage I Begripsbepalingen). Het graven in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam waarvan het beheer van de waterkwaliteit bij het Rijk of het waterschap berust, valt niet onder de reikwijdte van de activiteit graven in de waterbodem. Dit betekent dat de regels voor de milieubelastende activiteit graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit wel gelden voor voormalige drogere oevergebieden. Het begrip droge(re) oevergebieden komt niet meer terug onder de Omgevingswet.

Vierde lid

In het vierde lid is aangegeven wat onder het begrip «grond» moet worden verstaan bij de toepassing van paragraaf 3.2.22. Het begrip wordt gebruikt in de betekenis die ze heeft in het Besluit bodemkwaliteit.

Grond wordt in het Besluit bodemkwaliteit gedefinieerd als vast materiaal dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter en ten hoogste 20% bodemvreemd materiaal, niet zijnde baggerspecie.

De definitie van grond heeft betrekking op het fijne bodemmateriaal (maximale korrelgrootte van 2 millimeter) alsmede op van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind (2–63 mm). Ook natuurlijke mengsels van fijn bodemmateriaal en schelpen en grind vallen onder het begrip grond. Het fijne bodemmateriaal bestaat doorgaans uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof. In uitzonderingsgevallen komt ook grond voor met vrijwel geen organische stof (bijvoorbeeld dekzanden) of vrijwel geen minerale delen (bijvoorbeeld mineraalarm veen). Schelpen en grind zijn in de definitie opgenomen omdat zij regelmatig in de bodem voorkomen, en toepassing ervan als bodem geen bezwaren uit milieuoogpunt kent. Uitsluiting van deze materialen zou het toepassen van grond nodeloos beperken. Natuurlijke bodemmateriaal groter dan 63 mm worden in de bodemkunde beschouwd als stenen en worden niet gerekend tot de grondmatrix.

Artikel 3.48g (algemene regels)

Bij het verrichten van de activiteit, bedoeld in artikel 3.48f, wordt voldaan aan de regels over graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit, bedoeld in paragraaf 4.120.

Toelichting artikelsgewijs

In dit artikel is opgenomen dat voor de activiteiten in hoofdstuk 4 eisen zijn opgenomen. Het gaat om de regels in de paragrafen 4.120 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Voor het deel van de activiteit in dit hoofdstuk waarvoor geen specifieke regels in hoofdstuk 4 van het Besluit activiteiten leefomgeving zijn opgenomen, geldt in ieder geval de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 van dat besluit.

§ 4.120 Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit

Paragraaf 4.120 geeft regels voor de activiteit graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit. De regels zijn deels gelijk aan die van paragraaf 4.119 en hebben betrekking op het bodemonderzoek, het gescheiden houden van grond, het tijdelijk uitnemen van grond, de tijdelijke opslag van vrijgekomen grond en de afvoer van grond. Daarnaast kent paragraaf 4.120 aanvullende regels die zich richten op een melding vooraf, kwaliteitsborging van de werkzaamheden en een informatieplicht bij beëindiging van de activiteit.

De voorschriften van paragraaf 4.120 richten zich tot degene die feitelijk de activiteit uitvoert, degene die daartoe opdracht heeft gegeven en de eigenaar en de beheerder van de locatie waar de activiteit wordt verricht. Wie bij overtreding van de bepalingen van dit besluit zal worden aangesproken, is sterk afhankelijk van de omstandigheden van het geval en de fase waarin de activiteit zich bevindt.

Artikel 4.1224 (toepassingsbereik)

1. Deze paragraaf is van toepassing op het graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit.
2. In deze paragraaf wordt verstaan onder:
 - a. *grond*: grond als bedoeld in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit; en
 - b. *partij*: hoeveelheid materiaal die volgens de bij of krachtens het Besluit bodemkwaliteit gestelde regels als partij wordt aangemerkt.

Toelichting artikelsgewijs

In dit artikel is geregeld dat het graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit onder het toepassingsbereik van deze paragraaf valt.

Eerste lid

Graven in bodem met een kwaliteit bodem de interventiewaarde bodemkwaliteit ziet op het projectmatig grondverzet en het tijdelijk uitplaatsen, maar ook op de afvoer van grond. In de beschrijving van de milieubelastende activiteit is een grens van 25 m³ opgenomen. De regels in deze paragraaf zijn niet van toepassing op kleinschalig grondverzet. De regels gelden voor alle graafwerkzaamheden in de bodem, bijvoorbeeld voor het leggen van kabels en leidingen (tijdelijk uitplaatsen) of bij het bouwen van een ondergrondse parkeergarage (projectmatig grondverzet met afvoer van grond). De interventiewaarde bodemkwaliteit geeft de waarde aan, waarboven significante risico's voor mens, plant of dier optreden en is opgenomen in bijlage IIA. Voor nadere een toelichting op deze activiteit wordt verwezen naar de toelichting op artikel 3.48f.

Tweede lid

In het tweede lid is aangegeven wat onder het begrip «grond» en «partij» moet worden verstaan bij de toepassing van paragraaf 4.120. Het begrip wordt gebruikt in de betekenis die ze heeft in het Besluit bodemkwaliteit. Grond wordt in het Besluit bodemkwaliteit gedefinieerd als vast materiaal dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 mm en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 mm en ten hoogste 20% bodemvreemd materiaal, niet zijnde baggerspecie.

De definitie van grond heeft betrekking op het fijne bodemmateriaal (maximale korrelgrootte van 2 mm) alsmede op van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind (2–63 mm). Ook natuurlijke mengsels van fijn bodemmateriaal en schelpen en grind vallen onder het begrip grond. Het fijne bodemmateriaal bestaat doorgaans uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 mm en organische stof. In uitzonderingsgevallen komt ook grond voor met vrijwel geen organische stof (bijvoorbeeld dekzanden) of vrijwel geen minerale delen (bijvoorbeeld mineraalarm veen). Schelpen en grind zijn in de definitie opgenomen omdat zij regelmatig in de bodem voorkomen, en toepassing ervan als bodem geen bezwaren uit milieuoogpunt kent. Ook zou uitsluiting van deze materialen het toepassen van grond nodeloos beperken. Natuurlijke bodemmaterialen groter dan 63 mm worden in de bodemkunde beschouwd als stenen en worden niet gerekend tot de grondmatrix.

Onder partij wordt in deze paragraaf verstaan een hoeveelheid (bodem)materiaal die volgens de bij of krachtens het Besluit bodemkwaliteit gestelde regels als partij wordt aangemerkt. Hoewel in artikel 1, tweede en derde lid, van het Besluit bodemkwaliteit een uitleg wordt gegeven wat in dat besluit en daarop berustende bepalingen als een partij

moet worden aangemerkt, moet verder worden gekeken dan dat artikel. In de regels van het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit zijn onder andere bepalingen opgenomen over het samenvoegen en splitsen van partijen, deze moeten ook worden meegenomen in de afweging of van een partij sprake is. In de toelichting bij artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit is nader aangegeven wat onder partij wordt verstaan. Daarin zijn ook voorbeelden opgenomen.

Artikel 4.1225 (melding)

1. Het is verboden de activiteit, bedoeld in artikel 4.1224, te verrichten zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.
2. Een melding bevat:
 - a. de onderzoeken, bedoeld in paragraaf 5.2.2;
 - b. gegevens over de ontgraving, aangeduid op een kaart en op een dwarsprofiel;
 - c. het bodemvolume in kubieke meter waarbinnen de activiteit wordt verricht;
 - d. de verwachte hoeveelheid terug te plaatsen grond in kubieke meters; en
 - e. de verwachte hoeveelheid af te voeren grond per partij als bedoeld in artikel 4.1230 in kubieke meters.
3. Ten minste een week voordat de activiteit op een andere manier wordt verricht dan overeenkomstig die gegevens worden de gewijzigde gegevens verstrekt.
4. In afwijking van het eerste lid geldt voor graven in de bodem als het alleen gaat om het tijdelijk uitnemen van grond een termijn van een week.
5. Het eerste lid is niet van toepassing op het graven in de bodem in verband met een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. In dat geval is artikel 4.1228 van toepassing.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel regelt de eisen aan de melding voorafgaand aan de activiteit.

Eerste lid

Het graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit moet ten minste vier weken voor het begin ervan worden gemeld aan het bevoegd gezag. Bij gebreke van de melding is de activiteit verboden. De termijn van vier weken is noodzakelijk voor het bevoegd gezag om de onderzoeksrapporten te beoordelen en wanneer nodig maatwerkvoorschriften te stellen. Een maatwerkvoorschrift in de vorm van een extra maatregel kan nodig zijn als in de directe nabijheid van een ontgraving een grondwaterverontreiniging is gelegen, die door de activiteit ongewenst kan worden verspreid.

De melding wordt gedaan door de opdrachtgever, de uitvoerend aannemer of een derde zoals een adviseur of directievoerder, betrokken bij het project. Als geen melding wordt gedaan of in strijd met de regels wordt gegraven in grond, kan degene die de melding had moeten doen worden aangesproken. Bepalingen over het elektronisch verkeer en de mogelijkheden om per post een melding te doen zijn opgenomen in het Omgevingsbesluit, zie daarvoor afdeling 12.1 van dat besluit en de toelichting daarop.

Tweede lid

In dit lid is aangegeven welke gegevens en bescheiden bij de melding moeten worden overlegd. De melding bevat de resultaten van de onderzoeken die zijn verricht (onder a). Daarnaast bevat de melding een globale omschrijving van de werkzaamheden, zoals gegevens over de ontgraving aangeduid op een kaart en dwarsprofiel (onder b), het bodemvolume (onder c), de verwachte hoeveelheid terug te plaatsen grond in kubieke meters (onder d) en de verwachte hoeveelheid af te voeren grond per kwaliteitsklasse in kubieke meters (onder e). De aanduiding op een kaart (horizontale richting) en een dwarsprofiel (verticale richting) is noodzakelijk om duidelijk te maken waar en tot welke diepte gegraven gaat worden. Een dwarsprofiel is een doorsnijing van een terrein met een verticaal vlak, aangebracht loodrecht op de as ervan.

Derde lid

De initiatiefnemer is verplicht om wijzigingen op de melding opnieuw te melden binnen een termijn van een week voor het begin van de (gewijzigde) activiteit. Nalaten van het doorgeven van de wijziging betekent dat er geen melding is gedaan en dat de milieubelastende activiteit niet is toegestaan.

Vierde lid

Voor het tijdelijk uitplaatsen van grond geldt een meldtermijn van een week. Het betreft hier een kortdurende activiteit waarbij de grond alleen tijdelijk wordt uitgenomen en zonder te zijn bewerkt wordt teruggeplaatst in hetzelfde ontgravingsprofiel. Het terugplaatsen gebeurt onder dezelfde omstandigheden als de grond is aangetroffen,

voordat de activiteit werd uitgevoerd. Zie voor een nadere toelichting op de voorwaarden voor het tijdelijk uitnemen de toelichting bij artikel 4.1231.

Vijfde lid

De meldingsplicht is niet van toepassing als het graven in bodem plaatsvindt in verband met een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. Hierbij moet gedacht worden aan het herstellen van gasleidingen en (drink)waterleidingen in geval van lekkages of het herstellen van een kabelbreuk (elektriciteit, glasvezels et cetera). De Omgevingswet bevat een definitie van het begrip «infrastructuur», die onder meer de begrippen « energie infrastructuur» en «telecommunicatie infrastructuur» omvat, die ook weer gedefinieerd zijn in de wet en die doorwerken in het Besluit activiteiten leefomgeving. Tot die verzameling infrastructuur behoort eigenlijk alles waarbij een spoedreparatie met graafwerkzaamheden aan de orde kan zijn, in het bijzonder drinkwater, energie en telecommunicatie. Ook het riool of een buisleiding voor transport van stoffen kan hiertoe behoren. Van belang is dus niet of die infrastructuur in private eigendom of in overheidshanden is en evenmin of de aanwezigheid van die infrastructuur een algemeen doel (nutsvoorziening) dient of een commercieel doel, bijvoorbeeld een buisleiding ten behoeve van de industrie. Van belang is vooral of de spoedreparatie noodzakelijk is in het algemeen belang (maatschappelijk belang of ter bescherming van de fysieke leefomgeving). De spoedreparatie kan ook wettelijk vereist zijn: als uit camera-inspectie blijkt dat een leiding is aangetast door corrosie en het risico op een lek groot is, dan is het niet toelaatbaar om met handelen te wachten totdat het lek zich daadwerkelijk voordoet, maar is juist onverwijld handelen noodzakelijk met een spoedreparatie om dat lek te voorkomen om de bodem te beschermen. Bij een dergelijke spoedreparatie is het niet redelijk en ook niet mogelijk om een week vooraf een bodemonderzoek uit te voeren en te voldoen aan de termijn van de meldingsplicht. Daarom komt in die situatie een beperkte informatieplicht achteraf in plaats van een meldingsplicht en onderzoek vooraf. De hoeveelheid te ontgraven grond moet proportioneel zijn voor het uitvoeren van een spoedreparatie. Ook is van belang of de ingreep waarvoor deze uitzondering is gemaakt proportioneel wordt ingezet, waardoor de graafwerkzaamheden niet omvangrijker zijn dan noodzakelijk voor de spoedreparatie. Het kan voorkomen dat er in eerst instantie met een beroep op deze uitzondering een noodoplossing wordt gecreëerd, waarna enkele weken later met inachtneming van de normale voorschriften een reparatie of oplossing voor de lange termijn wordt uitgevoerd. Op het uitvoeren van spoedreparaties is uiteraard wel de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing. Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat hij zich inspant om zelf te beoordelen of zijn handelen nadelige gevolgen heeft en hoe hij de gevolgen redelijkerwijs kan voorkomen of beperken. Als bijvoorbeeld bekend is – of visueel eenvoudig is vast te stellen – dat er verschil is in de kwaliteit van de grond, worden de verschillende lagen voorzichtigheidshalve gescheiden gehouden. Zie voor een toelichting op de specifieke zorgplichten paragraaf 3.1 van het algemeen deel van de nota van toelichting bij het Besluit activiteiten leefomgeving en de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Stb. 2018, 293).

Artikel 4.1226 (gegevens en bescheiden: voor het begin van de activiteit)

1. Ten minste vier weken voor het begin van de activiteit, bedoeld in artikel 4.1224, worden aan het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 2.2, gegevens en bescheiden verstrekt over:
 - a. de begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht;
 - b. de verwachte datum van het begin van de activiteit;
 - c. de verwachte duur ervan; en
 - d. de aanleiding en het doel van de activiteit.
2. Onverwijld na het wijzigen van de begrenzing of de verwachte datum van het begin van de activiteit worden de gewijzigde gegevens verstrekt.
3. In afwijking van het eerste lid geldt op het graven in de bodem als het alleen gaat om het tijdelijk uitnemen van grond een termijn van een week.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het graven in de bodem in verband met een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. In dat geval is artikel 4.1228 van toepassing.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel bevat een informatieplicht. Voordat met de activiteit graven wordt gestart moet het bevoegd gezag worden geïnformeerd over de activiteit. Uit artikel 2.18 van het Besluit activiteiten leefomgeving volgt welke algemene gegevens verstrekt moeten worden. Naast deze algemene gegevens worden de in dit artikel genoemde specifieke gegevens verstrekt. Deze informatieverplichting is geen melding in de zin van de wet. Het verbod om te starten met het verrichten van de activiteit ziet hier dan ook niet op. Aan de informatieplicht uit dit artikel kan gelijktijdig worden voldaan met de meldingsplicht uit artikel 4.1225.

Eerste lid

De gegevens en bescheiden worden ten minste vier weken voor het begin van de activiteit graven aangeleverd. Met deze informatie wordt het bevoegd gezag in kennis gesteld van een aantal praktische gegevens. Uit de verstrekte gegevens en bescheiden moet blijken wat de begrenzing is van de locatie waar de activiteit plaats vindt, de verwachte datum van het begin van de activiteit, de duur van de activiteit en de aanleiding en het doel van de activiteit. Door gegevens over de aanleiding en het doel van de activiteit kan het bevoegd gezag zich een beeld vormen van de context van de graafactiviteit met het oog op het houden van toezicht. Het verstrekken van gegevens en bescheiden kan zowel elektronisch als per post; zie daarvoor afdeling 12.1 van het Omgevingsbesluit en de toelichting daarop.

Tweede lid

Als de verstrekte informatie over begrenzing en de verwachte startdatum wijzigt, geeft de initiatiefnemer de wijziging onverwijld door. Dit betekent dat ook als er een wijziging in die gegevens optreedt tijdens de uitvoering van de activiteit, de initiatiefnemer het bevoegd gezag opnieuw moet informeren.

Derde lid

Voor het tijdelijk uitnemen van grond geldt een meldtermijn van een week. Het betreft hier een kortdurende activiteit waarbij de grond alleen tijdelijk wordt uitgenomen en zonder te zijn bewerkt wordt teruggeplaatst in hetzelfde ontgravingsprofiel. Het terugplaatsen gebeurt onder dezelfde omstandigheden als de grond is aangetroffen, voordat de activiteit werd verricht.

Vierde lid

De informatieplicht is niet van toepassing op graven in bodem bij een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. Voor een toelichting op het begrip vitale ondergrondse infrastructuur wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 4.1225, vijfde lid. Gezien de aard van een spoedreparatie is het niet haalbaar om de gegevens en bescheiden uit het eerste lid vier weken voor het begin van de activiteit te verstrekken. In de plaats daarvan is in artikel 4.1228 een informatieplicht na afloop van de activiteit opgenomen.

Artikel 4.1227 (gegevens en bescheiden: voor het begin van de activiteit)

1. Ten minste een week voor het begin van de activiteit, bedoeld in artikel 4.1224, worden aan het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 2.2, gegevens en bescheiden verstrekt over:
 - a. de naam en het adres van degene die de werkzaamheden gaat verrichten; en
 - b. de naam en het adres van de natuurlijke persoon en de onderneming die de milieukundige begeleiding gaan verrichten.
2. Onverwijld na het wijzigen van gegevens bedoeld in het eerste lid worden de gewijzigde gegevens verstrekt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op het graven in de bodem in verband met een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. In dat geval is artikel 4.1228 van toepassing.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel bevat een informatieverplichting bij het begin van de activiteit. Aan de informatieplicht uit dit artikel kan gelijktijdig worden voldaan met de meldingsplicht uit artikel 4.1225 en de informatieplicht uit artikel 4.1226, maar er kan ook op een later moment aan worden voldaan.

Eerste lid

Tenminste een week voor het begin van de activiteit moet informatie worden verstrekt aan het bevoegd gezag. In de praktijk van grondverzet en sanering is het gebruikelijk dat de informatie door de opdrachtgever, de adviseur of de uitvoerder wordt verstrekt.

De informatie bevat de naam en het adres van degene die de activiteit verricht, de uitvoerende aannemer. Als een milieukundig begeleider moet worden ingeschakeld (zie voor de voorwaarden artikel 4.1233) moet de naam en het adres van de milieukundig begeleider worden verstrekt. Deze informatie is niet altijd vier weken (meldingstermijn) van tevoren bekend, waardoor een termijn van een week geldt voor het verstrekken van deze informatie. Voor adequaat toezicht en handhaving is het van belang dat de uitvoerder en milieukundige begeleider bekend zijn. Aan de hand van deze gegevens kan het bevoegd gezag beter controleren of de uitvoering van de activiteit en de milieukundige begeleiding wordt gedaan door een onderneming met een erkenning.

Het gaat hier om een informatieverplichting en niet om een meldingsplicht. Nalaten van de informatieverplichting leidt niet tot een verbod om de activiteit te verrichten. Het verstrekken van gegevens en bescheiden kan zowel elektronisch als per post; zie daarvoor afdeling 12.1 van het Omgevingsbesluit en de toelichting daarop.

Tweede lid

Als de verstrekte informatie wijzigt, geeft de initiatiefnemer de wijziging onverwijld door. Dit betekent dat ook als er een wijziging in die gegevens optreedt tijdens de uitvoering van de activiteit, de initiatiefnemer het bevoegd gezag opnieuw moet informeren.

Artikel 4.1228 (gegevens en bescheiden: na de activiteit ingeval van spoedreparatie)

Bij een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur worden aan het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 2.2, onverwijld na beëindiging van de activiteit gegevens en bescheiden verstrekt over:

- a. de begrenzing van de activiteit;
- b. de data waarop de activiteit is verricht; en
- c. de aanleiding en het doel van de activiteit.

Toelichting artikelsgewijs

De artikelen 4.1225, 4.1226, 4.1227 en 4.1229 zijn niet van toepassing als het graven in de bodem plaats vindt in verband met een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. Het gaat hier bijvoorbeeld om het herstellen van gasleidingen en (drink)waterleidingen in geval van lekkages of het herstellen van een kabelbreuk (elektriciteit, gasvezels et cetera). Bij een spoedreparatie is het immers niet redelijk en mogelijk om vooraf bodemonderzoek uit te voeren en te voldoen aan de termijnen van de meld- en informatieverplichtingen. Op het uitvoeren van spoedreparaties is uiteraard wel de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing (Zie voor een toelichting op de specifieke zorgplichten paragraaf 3.1 van het algemeen deel van de nota van toelichting bij het Besluit activiteiten leefomgeving en de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Stb. 2018, 293)). Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat hij zich inspant om zelf te beoordelen of zijn handelen nadelige gevolgen heeft en hoe hij de gevolgen redelijkerwijs kan voorkomen of beperken. Als bijvoorbeeld bekend is – of visueel eenvoudig is vast te stellen – dat er verschil is in de kwaliteit van de grond, moeten de verschillende lagen gescheiden worden gehouden. Ook kan het nodig zijn de grond op een zeil neer te leggen, bijvoorbeeld als de uitkomende grond verontreinigd is met minerale olie.

Bij een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur moet de hoeveelheid te ontgraven grond altijd proportioneel zijn voor het uitvoeren van de spoedreparatie. Bij een dergelijke spoedreparatie moeten wel achteraf gegevens worden verstrekt over de begrenzing van de activiteit, de datum van uitvoering van de activiteit en de aanleiding en het doel van de activiteit.

Artikel 4.1229 (aanwijzing modules: voorafgaand bodemonderzoek)

1. Bij het verrichten van de activiteit, bedoeld in artikel 4.1224, wordt voldaan aan de regels over voorafgaand bodemonderzoek, bedoeld in paragraaf 5.2.2.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op het graven in de bodem in verband met een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. In dat geval is artikel 4.1228 van toepassing.

Toelichting artikelsgewijs

Eerste lid

Dit artikel verklaart de bepalingen over voorafgaand bodemonderzoek van toepassing op graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit. Het gaat om het verrichten van vooronderzoek bodem en afhankelijk van de uitkomsten van het vooronderzoek ook om het verrichten van verkennend bodemonderzoek, verkennend bodemonderzoek asbest, nader bodemonderzoek en nader bodemonderzoek asbest zoals opgenomen in paragraaf 5.2.2. Het is belangrijk dat de initiatiefnemer voorafgaand aan het uitvoeren van graven kennis heeft van de bodemkwaliteit. Zonder die kennis is het niet mogelijk om grond van verschillende kwaliteiten te herkennen en gescheiden te ontgraven en bestaat het gevaar dat verontreinigde grond zich kan verspreiden.

Tweede lid

Een voorafgaand bodemonderzoek is niet verplicht gesteld bij het graven in de bodem in verband met een spoedreparatie van vitale ondergrondse structuur, omdat de tijd simpelweg ontbreekt. Zie voor nadere uitleg, de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4.1228 en bij artikel 4.1220, vierde lid.

Artikel 4.1230 (bodem en afval: gescheiden houden grond)

1. Met het oog op het beschermen van de gezondheid, het beschermen van de kwaliteit van de bodem en het doelmatig beheer van afvalstoffen worden bij het graven, het opslaan en het afvoeren of terugplaatsen van grond partijen grond van verschillende kwaliteitsklassen waarin de partijen op grond van artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit zijn ingedeeld, gescheiden gehouden.
2. Het gescheiden houden gebeurt door matig verontreinigde of sterk verontreinigde grond als bedoeld in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit die vrijkomt bij het graven op te delen in partijen volgens de volgende criteria:
 - a. apart houden van verschillende grondsoorten;
 - b. apart houden van partijen met een gewogen gehalte asbest onder de interventiewaarde bodemkwaliteit en partijen met een gewogen gehalte asbest boven de interventiewaarde bodemkwaliteit; en
 - c. apart houden van partijen die uitsluitend zijn verontreinigd met organische verbindingen tot boven de maximale waarde van de kwaliteitsklasse industrie, bedoeld in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel bepaalt dat partijen grond van verschillende kwaliteitsklassen gescheiden worden gehouden.

Eerste lid

Bij het ontgraven en afvoeren van grond wordt onderscheid gemaakt in partijen van verschillende kwaliteitsklassen. Dit geldt ook bij het terugplaatsen van grond in de bodem. Het gescheiden houden van partijen grond van verschillende kwaliteitsklassen is voorgeschreven om ongewenste verspreiding van verontreinigde grond zoveel mogelijk te voorkomen en doelmatige (circulaire) afvalverwerking en duurzaam bodemgebruik te bevorderen. Bij het ontgraven wordt de grond direct ingedeeld in een kwaliteitsklasse. De indeling vindt plaats op basis van de kwaliteitsklassen die bij de activiteit toepassen van grond en baggerspecie (paragraaf 4.124) worden gebruikt en in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit zijn opgenomen. Het gaat dan om grond die voldoet aan de kwaliteitsklassen landbouw/natuur, wonen en industrie. Bij graven in de bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit kan ook matig of sterk verontreinigde grond vrijkomen, waarvoor directe toepassing onder de regels van paragraaf 4.124 niet mogelijk is. Een nadere toelichting is opgenomen in paragraaf 8.5 (zorgvuldig graven) van het algemeen deel van de toelichting.

Tweede lid

In het tweede lid zijn de aanvullende eisen opgenomen die gelden voor de indeling van partijen matig of sterk verontreinigde grond. Dit is grond die niet voldoet aan de kwaliteitsklasse industrie als bedoeld in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit. Deze matig of sterk verontreinigde grond moet worden afgevoerd naar een verwerker (grondreiner, immobilisatiebedrijf of stortplaats). De matig verontreinigde of sterk verontreinigde grond wordt gescheiden ontgraven en ingedeeld in partijen op basis van grondsoort, verontreinigingsgraad en soort verontreiniging. De criteria zijn afkomstig van bijlage 4 van de Regeling beoordeling reinigbaarheid grond 2006. Deze indeling is van belang voor de verwerking van de verontreinigde grond. Meer informatie hierover is te vinden op de website van de Richtlijn herstel en beheer (water)bodemkwaliteit: www.bodemrichtlijn.nl.

Uit het voorafgaand bodemonderzoek blijkt welke grondsoorten aanwezig zijn en kan al een inschatting worden gemaakt voor de indeling van grondsoorten (zand, veen en klei) (onder a). Vooral de hoeveelheid fijne delen van de grond is bepalend voor de reinigingskosten en de keuze van de reinigingstechnieken. Des te minder fijne delen (fractie < 32 tot 63 µm plus organische stof) de grond bevat des te minder residu ontstaat bij natte of «extractieve» reiniging. Grond met minder dan 40 gewichtspercenten aan fijne delen is in het algemeen nat reinigbaar. Zwak siltig, matig siltig en kleilig zand kan daarom vrijwel altijd nat worden gereinigd. De grondsoorten sterk siltig zand, uiterst siltig zand en sterk tot zwak zandige klei zijn mogelijk nat reinigbaar.

Ook dient onderscheid gemaakt te worden tussen lagen met meer en minder bodemvreemd materiaal. Een laag die bestaat uit meer dan 50% (gewichtsperscentage) aan bodemvreemd materiaal, wordt niet gezien als grond maar als puin of afval. De aanwezigheid van puin en/of afval kan de kosten en/of het resultaat van de reiniging beïnvloeden. In veel gevallen verdient het daarom aanbeveling om puin en afval op de locatie af te zeven op maximaal 32 mm. Als afzeven niet mogelijk is, dan wordt een indeling gemaakt van partijen met en partijen zonder puin en/of afval.

Na indeling in kwaliteitsklassen (verschillende kwaliteitsklassen toepassen van grond en niet toepasbare grond, aangeduid als matig en sterk verontreinigde grond) en grondsoort is voor verontreinigde asbesthoudende grond een indeling nodig op asbestgehalten om een beoordeling van de reinigingsmogelijkheden te maken (onder b). Bij deze

indeling spelen de hergebruikswaarde voor asbesthoudende grond (100 mg/kg droge stof gewogen) een belangrijke rol.

Bij de aanwezigheid van organische verbindingen boven de maximale waarde Industrie (bijvoorbeeld minerale olie, PAK of vluchtige koolwaterstoffen) dient bij het graven en de afvoer onderscheid gemaakt te worden tussen partijen die uitsluitend verontreinigd zijn met organische verbindingen en partijen die (bovendien) verontreinigd zijn met anorganische verbindingen (metalen en/of asbest) (onder c). Hierdoor wordt voorkomen dat door vermenging een partij ontstaat die niet meer gereinigd kan worden. Door gescheiden ontgraven kan een deel van de grond wel gereinigd worden. Met de reinigingstechnieken thermische en biologische reiniging kunnen bijvoorbeeld alleen organische verbindingen afgebroken worden. Het immobiliseren van verontreinigde grond is daarentegen alleen mogelijk met grond die verontreinigd is met metalen.

Het gehanteerde onderscheid komt in de plaats van het criterium dat in bijlage 4 bij de Regeling beoordeling reinigbaarheid grond 2006 was opgenomen en getrapd stuurde op de aanwezigheid van minerale olie, PAK, cyanide en chloorkoolwaterstoffen, waardoor de verwerkingskosten toenamen. Dit criterium werd in de praktijk nauwelijks meer toegepast.

Artikel 4.1230a (bodem: tijdelijk uitnemen van grond)

1. Met het oog op het beschermen van de gezondheid, het beschermen van de kwaliteit van de bodem en het doelmatig beheer van afvalstoffen wordt na het tijdelijk uitnemen van grond, die grond teruggebracht in hetzelfde ontgravingsprofiel.
2. Grond wordt na het tijdelijk uitnemen niet teruggebracht in de bodem als de grond een bewerking heeft ondergaan anders dan het uitzeven van bodemvreemd materiaal.

Toelichting artikelsgewijs

In dit artikel zijn de eisen opgenomen waaraan voldaan moet worden bij tijdelijk uitnemen van grond (zie ook de artikelsgewijze toelichting op de begripsomschrijving van tijdelijk uitnemen van grond).

Eerste lid

Bij tijdelijk uitnemen van grond wordt de grond zonder te zijn bewerkt, op of nabij het ontgravingsprofiel onder dezelfde omstandigheden teruggeplaatst (de grond die wordt teruggeplaatst; er kan overtollige grond vrijkomen, die wordt afgevoerd). Indien aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan de grond binnen deze milieubelastende activiteit worden teruggeplaatst. Als niet aan alle voorwaarden wordt voldaan, wordt het terugplaatsen beschouwd als een nieuwe toepassing, waarvoor de regels uit de paragrafen 3.2.26 en 4.123 gelden.

Met het oog op de controleerbaarheid moet de grond in dezelfde toepassing worden teruggebracht. De zinsnede «op en nabij het ontgravingsprofiel» laat enige speelruimte. Als sprake is van dezelfde toepassing en aan de overige voorwaarden wordt voldaan, dan hoeft de grond niet precies weer op de plaats van de uitname te worden aangebracht. Wat mogelijk is verschilt per situatie, waarbij de afbakening logisch en uitlegbaar (en daardoor ook handhaafbaar) moet zijn. Logisch en uitlegbaar hebben bijvoorbeeld te maken met de begrenzing van een bepaald te realiseren project of met het historische gebruik van een bepaald gebied. Voorwaarde is wel dat in deze situaties er weinig tot niets verandert aan de milieubelasting van de bodem of waterbodem. Hierbij kunnen de volgende voorbeelden worden gegeven:

- *het in het kader van de (spoor)wegenbouw of –reconstructie wegnemen van bermgrond voorafgaand aan (spoor)wegverbreding en het opnieuw terugbrengen als bermgrond in de nieuwe berm (zelfde soort toepassing: berm wordt berm, maar niet op de exact zelfde plaats);*
- *bij het verplaatsen van een sloot wordt de grond die vrijkomt uit de nieuw te graven sloot gebruikt om de bestaande sloot mee te vullen (bodem wordt weer bodem);*
- *bij werkzaamheden in een berm in het buitengebied kan de terugplaatsing van uitgenomen grond over een relatief lange afstand plaatsvinden, mits geen aanwijzingen zijn dat er verschillen bestaan in bodemkwaliteitsklasse;*
- *bij de aanleg van een gebouw of woning kan uitkomende grond ten behoeve van de aanleg van funderingen of kruipruimte gebruikt worden binnen het bouwperceel op plaatsen waar grond nodig is, zoals rond de aangebrachte funderingen of ter plaatse van de tuin;*

Er is geen sprake van terugplaatsen “onder dezelfde omstandigheden” als bijvoorbeeld grond van boven de grondwaterspiegel wordt teruggeplaatst naar onder de grondwaterspiegel en vice versa of als grond afkomstig uit de kern van een weglichaam of geluidswal wordt teruggeplaatst als afdeklaag van het weglichaam of de geluidswal (onderlaag wordt toplaat).

Tweede lid

Door een bewerking kunnen de fysische of chemische eigenschappen van de grond wijzigen, waardoor het terugbrengen van de bewerkte grond als een nieuwe toepassing moet worden beschouwd. Een uitzondering is gemaakt voor het uitzeven van bodemvreemde bestanddelen. Voor zover dit uitzeven niet gericht is op het veranderen van de milieuhygiënische kwaliteit, wordt dit niet aangemerkt als een bewerking. Het gaat hierbij vaak om het verwijderen van bodemvreemde bestanddelen zoals puin of afval die om andere dan milieuhygiënische redenen uit de partij wordt verwijderd, voordat deze wordt teruggebracht.

Artikel 4.1231 (bodem: tijdelijke opslag van vrijkomende grond)

1. Met het oog op het beschermen van de gezondheid, het beschermen van de kwaliteit van de bodem en het doelmatig beheer van afvalstoffen wordt grond die bij het graven is vrijgekomen niet langer dan acht weken na beëindiging van het graven in de directe nabijheid van de ontgravingslocatie opgeslagen.
2. Gescheiden partijen grond als bedoeld in artikel 4.1230 worden gescheiden opgeslagen.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel staat de tijdelijke opslag van vrijkomende grond toe gedurende de looptijd van de werkzaamheden en gedurende maximaal acht weken na het beëindigen van de werkzaamheden, mits de partijen van verschillende kwaliteitsklassen gescheiden worden opgeslagen.

Eerste lid

Tijdens of na afloop van graven kan het noodzakelijk zijn om de grond tijdelijk op te slaan, bijvoorbeeld omdat de grond tijdelijk uitgenomen wordt en na afloop van de werkzaamheden weer wordt teruggebracht in het oorspronkelijk ontgravingsprofiel of omdat de grond naar elders moet worden afgevoerd. In artikel 4.1222 is aangegeven op welke wijze met de grond moet worden omgegaan die bij het graven vrijkomt en hoe deze wordt ingedeeld. De periode van acht weken is bedoeld om een afvoerbestemming te vinden voor de partij grond. Het is niet toegestaan om de grond langer dan acht weken na het dichten van de ontgravingsput of cunet op te slaan.

Er zijn dan in elk geval vier opties:

1. De vrijgekomen grond wordt afgevoerd naar een andere locatie om aldaar toe te passen. Grond die voldoet aan de kwaliteitseisen voor toepassing (voldoet minimaal aan de kwaliteitsklasse industrie), kan elders worden toegepast onder de regels voor toepassen uit paragraaf 4.124 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Bij het ontgraven is de uitgenomen grond in overeenstemming met artikel 4.1222 ingedeeld in partijen grond in verschillende kwaliteitsklassen: landbouw/natuur, wonen en industrie;
2. Het bevoegd gezag geeft op verzoek van de initiatiefnemer een maatwerkvoorschrift af met een langere termijn dan acht weken; of
3. Het bevoegd gezag geeft op verzoek van de initiatiefnemer een omgevingsvergunning af voor de opslag van afvalstoffen. De regels van de milieubelastende activiteit opslaan uit paragraaf 4.122 van het Besluit activiteiten leefomgeving zijn dan van toepassing.
4. Als de vrijgekomen grond niet elders toepasbaar is, wordt de vrijgekomen grond afgevoerd naar:
 - een opslaglocatie elders die is vergund of waar het onder algemene regels is toegestaan om grond en baggerspecie op te slaan;
 - een verwerker voor reiniging of immobilisatie (grondreinigingsbedrijf), of
 - een stortplaats, waar de grond met een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid (onthefing van het stortverbod voor grond zoals opgenomen in het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen) kan worden gestort.

Tweede lid

De partijen grond die bij het ontgraven zijn ingedeeld en gescheiden, moeten ook gedurende de tijdelijke opslag gescheiden worden gehouden. Tussen de deelpartijen wordt enige afstand aangehouden of er wordt een fysieke scheidingswand aangebracht. Zie voor een nadere toelichting ook paragraaf 8.5 (tijdelijke opslag) van deze toelichting.

Dit artikel bevat geen regels over maatregelen om te voorkomen dat de bodem ter plaatse van de tijdelijke opslag verontreinigd raakt, of dat emissies zich verspreiden naar de omgeving. Deze verplichting vloeit al voort uit de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan maatregelen om verwaaiing van verontreinigde grond en vooral van asbest tegen te gaan.

Artikel 4.1232 (bodem en afval: kwaliteitsborging)

Met het oog op het beschermen van de gezondheid, het beschermen van de kwaliteit van de bodem en het doelmatig beheer van afvalstoffen wordt het graven uitgevoerd door een onderneming met een erkenning bodemkwaliteit voor BRL SIKB 7000.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel regelt dat de activiteit wordt uitgevoerd door een onderneming die daartoe op grond van het Besluit bodemkwaliteit is erkend. Alleen ondernemingen die een erkenning bodemkwaliteit hebben op grond van BRL SIKB 7000 voor het graven mogen de activiteit graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit verrichten. Een «erkenning bodemkwaliteit» is in bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving omschreven als een erkenning, afgegeven op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Het Besluit bodemkwaliteit omschrijft een erkenning bodemkwaliteit als beschikking afgegeven op grond van artikel 9, eerste lid waarbij wordt vastgesteld dat een onderneming voor een werkzaamheid voldoet aan de bij of krachtens het Besluit bodemkwaliteit geldende voorwaarden.

Artikel 4.1233 (bodem en afval: milieukundige begeleiding graafwerkzaamheden)

Met het oog op het beschermen van de gezondheid, het beschermen van de kwaliteit van de bodem en het doelmatig beheer van afvalstoffen wordt de activiteit begeleid door een onderneming met een erkenning bodemkwaliteit voor BRL SIKB 6000 als:

- a. een deel van de verontreinigde grond niet wordt teruggebracht in het ontgravingsprofiel, maar zal worden afgevoerd;
- b. op de locatie al een afdeklaag in de vorm van een leeflaag of een andere duurzame afdeklaag aanwezig is en de ontgraving dieper reikt dan deze laag; of
- c. sprake is van meerdere partijen die overeenkomstig artikel 4.1230 gescheiden moeten worden gehouden.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel regelt in welke situaties de activiteit onder milieukundige begeleiding moet plaatsvinden. Milieukundige begeleiding is noodzakelijk wanneer een deel van de verontreinigde grond wordt afgevoerd (onder a), de graafwerkzaamheden dieper reiken dan een eerder in het kader van een bodemsanering aangebrachte afdeklaag zoals bijvoorbeeld een leeflaag (onder b) of als er sprake is van meerdere partijen die overeenkomstig artikel 4.1230 gescheiden gehouden moeten worden (onder c). Van milieukundige begeleiding kan worden afgezien als bijvoorbeeld geen verontreinigde grond wordt afgevoerd van de locatie en dus alle verontreinigde grond in het ontgravingsprofiel wordt teruggebracht. Hiervan is sprake bij tijdelijke uitname (artikel 4.1231). Omdat het praktisch gezien bijna nooit mogelijk is om alle grond weer terug te brengen in het profiel van ontgraving wordt hiervoor een ondergrens gehanteerd van 25 m³. Dit wil zeggen dat wordt voldaan aan de genoemde voorwaarde als ten hoogste 25 m³ verontreinigde grond niet kan worden teruggeplaatst en van de locatie moet worden afgevoerd.

Alleen personen of ondernemingen die een «erkenning bodemkwaliteit» hebben op grond van BRL SIKB 6000 voor het uitvoeren van milieukundige begeleiding de activiteit graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit mogen de werkzaamheden begeleiden. Een «erkenning bodemkwaliteit» is in bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving omschreven als een erkenning op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Het Besluit bodemkwaliteit omschrijft een erkenning als beschikking afgegeven op grond van artikel 9, eerste lid waarbij wordt vastgesteld dat een onderneming met een erkenning bodemkwaliteit voor een werkzaamheid voldoet aan de bij of krachtens het Besluit bodemkwaliteit geldende voorwaarden.

Volgens de BRL SIKB 6000 is een continue aanwezigheid van de milieukundige doorgaans niet noodzakelijk. De milieukundige dient aanwezig te zijn bij kritische werkzaamheden, dus op die werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van de leefomgeving. Dit is belangrijk omdat grondwerkzaamheden in het algemeen ondergeschikt zijn aan het doel waarvoor het wordt uitgevoerd, namelijk de aanleg van kabels of leidingen, het maken van een funderingsconstructie, het uitvoeren van funderingsherstel met aanleg van een kelder e.d. Bij projectmatig grondverzet richten de kritische werkzaamheden zich uitsluitend om de genoemde grond- en afvalstromen.

Tijdens de milieukundige begeleiding houdt de milieukundige begeleider een logboek bij. Na afloop van de activiteit rapporteert de milieukundige begeleider in het evaluatieverslag milieukundige processturing volgens de BRL SIKB 6000. Het evaluatieverslag van de milieukundige processturing is onderdeel van de gegevens en bescheiden die de initiatiefnemer aan het einde van de activiteit aan het bevoegd gezag moet overleggen (zie artikel 4.1234).

Artikel 4.1234 (gegevens en bescheiden: bij beëindigen activiteit)

Ten hoogste een week na het beëindigen van de activiteit, bedoeld in artikel 4.1224, worden aan het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 2.2, gegevens en bescheiden verstrekt over:

- a. de datum van de beëindiging van de activiteit;
- b. als er sprake is van begeleiding als bedoeld in artikel 4.1233: de resultaten van de milieukundige begeleiding met daarbij in ieder geval:
 - 1° gegevens over de ontgraving aangeduid op een kaart en op een dwarsprofiel;
 - 2° de bestemming van grond die niet wordt teruggeplaatst; en
 - 3° de bijzondere omstandigheden die zich hebben voorgedaan.

Toelichting artikelsgewijs

Dit artikel bevat een informatieverplichting bij beëindiging van de activiteit.

Binnen een week na beëindiging van de activiteit moet het bevoegd gezag worden geïnformeerd over de datum van beëindiging van de activiteit (onder a). Met de resultaten van de milieukundige begeleiding (onder b) wordt de processturing bedoeld en niet de verificatie van het saneringsresultaat (zie aldaar bij informatieplicht na afloop van sanering). De initiatiefnemer verstrekt als sprake is van milieukundige begeleiding in ieder geval gegevens en bescheiden over de aanduiding van de ontgraving (onder 1°), de bestemming van de grond die niet wordt teruggeplaatst en (onder 2°) over eventuele bijzonderheden die zich hebben voorgedaan (onder 3°). De activiteit is afgerond als alle grond op de locatie is teruggeplaatst of afgevoerd van de locatie.

Wanneer van toepassing verstrekt de initiatiefnemer gegevens en bescheiden over de milieukundige processturing, waaronder in ieder geval de aanduiding van de uitgevoerde ontgraving (aangeduid op een kaart of een dwarsprofiel) en de bestemming van de grond die niet wordt teruggeplaatst. De resultaten van de milieukundige processturing betreft een beknopt evaluatieverslag dat door de milieukundig begeleider onder de BRL SIKB 6000 is opgesteld. Dit evaluatieverslag is ook van belang voor een correcte registratie in het bodeminformatiesysteem van de gemeente en kan van belang zijn als op een later moment een nieuwe activiteit in de bodem gaat plaatsvinden. Voor de afvoer van de grond kan worden volstaan met het vermelden van de bestemming(en) van de afgevoerde partij(en). Het is niet nodig om transportbegeleidingsformulieren of weegoverzichten te overleggen. Het bevoegd gezag kan desgewenst de afvoerbepemming controleren door deze te vergelijken met de gegevens die in het kader van de acceptatie van afvalstoffen aan een meldingsplichtige inrichting vanuit het Besluit melden afvalstoffen zijn gemeld in het registratiesysteem van het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA). Vanzelfsprekend is een evaluatieverslag van de milieukundige processturing alleen noodzakelijk als milieukundige begeleiding op grond van artikel 4.1233 verplicht is.

Daarnaast verstrekt de initiatiefnemer gegevens en bescheiden over eventuele bijzonderheden en wijzigingen die zich ten opzichte van de melding hebben voorgedaan. Een voorbeeld van een bijzondere omstandigheid is het onverwacht aantreffen van een verontreiniging.

Bijlage IIA

bij de artikelen 3.48d en 3.48f van het Besluit activiteiten leefomgeving (interventiewaarde bodemkwaliteit)

Stof	CAS-nummer	Interventiewaarde bodemkwaliteit (mg/kg ds)^{1, 2}
1. Metalen		
Antimoon	7440-36-0	22
Arseen	7440-38-2	76
Barium ³	7440-39-3	–
Cadmium	7440-43-9	13
Chroom III	7440-47-3	180
Chroom VI	18540-29-9	78
Kobalt	7440-48-4	190
Koper	7440-50-8	190
Kwik (anorganisch)		36
Kwik (organisch)		4
Lood	7439-92-1	530
Molybdeen	7439-98-7	190
Nikkel	7440-02-0	100
Zink	7440-66-6	720
2. Overige anorganische stoffen		
Cyanide (vrij)	57-12-5	20
Cyanide (complex)		50
Thiocyanaat		20
3. Aromatische verbindingen		
Benzeen	71-43-2	1,1
Ethylbenzeen	100-41-4	110

Stof	CAS-nummer	Interventiewaarde bodemkwaliteit (mg/kg ds)^{1, 2}
Tolueen	108-88-3	32
Xylenen (som) ⁴		17
Styreen (vinylbenzeen)	100-42-5	86
Fenol	108-95-2	14
Cresolen (som) ⁴		13
4. Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's)		
PAK's (totaal) (som 10) ⁴		40
5. Gechloreerde koolwaterstoffen		
Vluchtige chloorkoolwaterstoffen		
Monochlooretheen (Vinylchloride) ⁵	75-01-4	0,1
Dichloormethaan	75-09-2	3,9
1,1-dichloorethaan	75-34-3	15
1,2-dichloorethaan	107-06-2	6,4
1,1-dichlooretheen ⁵	75-35-4	0,3
1,2-dichlooretheen (som) ⁴	540-59-0	1
Dichloorpropanen (som) ⁴		2
Trichloormethaan (chloroform)	67-66-3;75-62-7	5,6
1,1,1-trichloorethaan	71-55-6	15
1,1,2-trichloorethaan	79-00-5	10
Trichlooretheen (Tri)	79-01-6	2,5
Tetrachloormethaan (Tetra)	56-23-5	0,7
Tetrachlooretheen (Per)	127-18-4	8,8
Chloorbenzenen		
Monochloorbenzeen	108-90-7	15

Stof	CAS-nummer	Interventiewaarde bodemkwaliteit (mg/kg ds)^{1, 2}
Dichloorbenzenen (som) ⁴	25321-22-6	19
Trichloorbenzenen (som) ⁴		11
Tetrachloorbenzenen (som) ⁴	12408-10-5	2,2
Pentachloorbenzeen	608-93-5	6,7
Hexachloorbenzeen	118-74-1	2
Chloorfenolen		
Monochloorfenolen (som) ⁴	25167-80-0	5,4
Dichloorfenolen(som) ⁴		22
Trichloorfenolen(som) ⁴		22
Tetrachloorfenolen (som) ⁴		21
Pentachloorfenol	87-86-5	12
Polychloorbifenylen (PCB's)		
PCB's (som 7) ⁴		1
Overige gechloreerde koolwaterstoffen		
Monochlooranilinen (som) ⁴		50
Dioxine (som TEQ) ^{4, 6}		0,00018
Chloornaftaleen (som) ⁴	25586-43-0	23
6. Bestrijdingsmiddelen		
a. Organochloor-bestrijdingsmiddelen		
Chloordaan (som) ⁴	57-74-9	4
DDT (som) ⁴		1,7
DDE (som) ⁴		2,3
DDD (som) ⁴		34
Aldrin	309-00-2	0,32

Stof	CAS-nummer	Interventiewaarde bodemkwaliteit (mg/kg ds)^{1, 2}
Drins (som) ⁴		4
α -endosulfaan	959-98-8	4
α -HCH	319-84-6	17
β -HCH	319-85-7	1,6
γ -HCH (lindaan)	58-89-9	1,2
Heptachloor	76-44-8	4
Heptachloorepoxide (som) ⁴	1024-57-3	4
b. Organotinbestrijdingsmiddelen		
Organotinverbindingen (som) ⁴		2,5
c. Chloorfenoxy-azijnzuur herbiciden		
MCPA	94-74-6	4
d. Overige bestrijdingsmiddelen		
Atrazine	1912-24-9	0,71
Carbaryl	63-25-2	0,45
Carbofuran ⁵	1563-66-2	0,017
7. Overige stoffen		
Asbest ⁷	1332-21-4	100
Cyclohexanon	108-94-1	150
Dimethyl ftalaat	131-11-3	82
Diethyl ftalaat	84-66-2	53
Di-isobutyl ftalaat	84-69-5	17
Dibutyl ftalaat	84-74-2	36
Benzylbutylftalaat	85-68-7	48
Dihexyl ftalaat	84-75-3	220

Stof	CAS-nummer	Interventiewaarde bodemkwaliteit (mg/kg ds)^{1, 2}
Di(2-ethylhexyl)ftalaat	117-81-7	60
Minerale olie ⁸	8042-47-5	5000
Pyridine	110-86-1	11
Tetrahydrofuran	109-99-9	7
Tetrahydrothiofeen	110-01-0	8,8
Tribroommethaan (bromofom)	75-25-2	75

1

De waarden in deze tabel gelden voor een standaardbodem (10% organische stof en 25% lutum). Op het omrekenen van de meetwaarden naar een standaardbodem zijn de regels krachtens artikel 25g, negende lid, onder i en j, van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing.

2

Op het omgaan met meetwaarden beneden de bepalingsgrens van het laboratorium zijn de regels krachtens artikel 25g, negende lid, onder i en j, van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing.

3

De norm voor barium wordt op termijn herzien. Gebleken is dat de interventiewaarde voor barium lager was dan het gehalte dat van nature in de bodem voorkomt. Als sprake is van verhoogde bariumgehalten ten opzichte van de natuurlijke achtergrond als gevolg van een antropogene bron, kan dit gehalte worden beoordeeld op basis van de voormalige interventiewaarde voor barium van 920 mg/kg d.s.

4

Deze stoffen maken onderdeel uit van een somparameter. Op de samenstelling van de somparameters zijn de regels krachtens artikel 25g, negende lid, onder j, van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing.

5

De interventiewaarde voor deze stoffen is gelijk aan of kleiner dan de bepalingsgrens (intralaboratorium reproduceerbaarheid).

6

Op het berekenen van de som TEQ voor dioxine zijn de regels krachtens artikel 25g, negende lid, onder j, van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing.

7

Gewogen norm (concentratie serpentijn asbest + 10 x concentratie amfibool asbest). Serpentijn asbest bestaat uit chrysotiel. Amfibool asbest bestaat uit amosiet, crocidoliet, tremoliet, actinoliet en anthofylliet. Op het vaststellen van het gewogen gehalte asbest van partijen grond onder, gelijk aan en boven de interventiewaarde bodemkwaliteit is NEN 5707 van toepassing bij gebruik van ten hoogste 50% van de droge stof bodemvreemd materiaal en NEN 5897 bij gebruik van meer dan 50% van de droge stof bodemvreemd materiaal.

8

De definitie van minerale olie wordt beschreven bij de analysenorm. Als er sprake is van verontreiniging met mengsels (bijvoorbeeld benzine of huisbrandolie), wordt behalve het alkaangehalte ook het gehalte aan aromatische of polycyclische aromatische koolwaterstoffen bepaald. Met deze somparameter is om praktische redenen volstaan. Nadere toxicologische en chemische differentiatie wordt bestudeerd.

Toelichting artikelsgewijs

Bijlage IIA, behorende bij de artikelen 3.48d en 3.48f van het Besluit activiteiten leefomgeving (interventiewaarde bodemkwaliteit)

Bij het reguleren van de milieubelastende activiteit graven wordt een onderscheid gemaakt tussen graven in de bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde bodemkwaliteit en graven in de bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit. Het gaat om de interventiewaarde uit de voormalige Circulaire bodemsanering (2013). Deze waarden zijn ten opzichte van de Circulaire bodemsanering niet gewijzigd. In geval van overschrijding van de interventiewaarde zijn bij de activiteit graven andere regels van toepassing.

Deze interventiewaarden zijn gebaseerd op mogelijke onaanvaardbare risico's voor de mens, plant of dier als gevolg van verontreiniging van de bodem. De meest gevoelige receptor is bepalend voor de gehanteerde interventiewaarde. Bij de beoordeling en interpretatie van de bodemkwaliteit is het dus belangrijk om de relatie te leggen tussen de achtergrond van een interventiewaarde (ecologie of humaan) en de situatie ter plaatse. De interventiewaarden bodemkwaliteit zijn als volgt bepaald.

Humaan

Voor de mens is de bodemconcentratie bepaald die in bij het bodemgebruik «wonen met tuin» leidt tot blootstelling tot ten hoogste het MTR-humaan (Maximaal Toelaatbaar Risiconiveau voor de mens). Dit is een blootstellingsniveau, waarbij bij levenslange blootstelling voor stoffen met een drempelwaarde geen nadelige effecten zijn te verwachten. Deze grens is gelijk aan de NOAEL (No observed adverse effect level) uit toxiciteitstudies. Door middel van veiligheidsfactoren (voor gevoelige individuen en mogelijke effecten in gevoelige levensfasen) wordt de NOAEL geëxtrapoleerd tot MTR. Voor stoffen zonder drempelwaarde (genotoxisch carcinogenen) geldt dat er altijd een risico is op een nadelig effect. Voor deze stoffen is beleidsmatig een risiconiveau van een extra risico op overlijden van 10^{-6} per jaar (dit komt overeen met 10^{-4} levenslang) vastgesteld waaraan het MTR-humaan is gekoppeld. De situatie «wonen met tuin» is een relatief gevoelige wijze van bodemgebruik, waarbij rekening wordt gehouden met alle blootstellingsroutes van de mens. De humane blootstelling aan bodemverontreiniging wordt modelmatig berekend. Het model CSOIL (Voor een uitgebreide beschrijving van het model CSOIL en de relevante blootstellingroutes per bodemgebruiksscenario wordt verwezen naar Brand et.al, 2007) berekent de blootstelling van de mens aan verontreinigende stoffen in droge bodems. De MTR-waarden waren voor veel stoffen ook opgenomen in de voormalige Circulaire bodemsanering (2013) en zijn opgenomen in bijlage Vb van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Ecologie

Het beschermingsdoel van plant of dier is het voorkomen van (onaanvaardbare) schadelijke effecten van stoffen op de structuur en de functie van ecosystemen. Bij te veel effecten raakt het ecosysteem verstoord en kan de bodem haar functie in brede zin (bijvoorbeeld voor voedselproductie) niet langer vervullen. De bescherming van het bodemecosysteem is geoperationaliseerd door het beschermen van soorten organismen en processen in de bodem, waarbij de strengste van deze twee de norm bepaalt. Voor ecologie wordt de bodemconcentratie bepaald die leidt tot 50% potentieel aangetaste soorten/processen (HC50). Met andere woorden de concentratie waarbij bij 50% van de bodemorganismen/processen een negatief effect (door directe toxiciteit) niet is uit te sluiten. Dit wordt ook wel het ernstig risiconiveau genoemd. In de interventiewaarde bodemkwaliteit wordt doorgaans geen rekening gehouden met de doorvergiftiging en biomagnificatie van stoffen in de voedselketen. Dit aspect is vooral relevant als er op locatie sprake is van grotere groengebieden waar dieren zoals roofvogels kunnen foerageren.

Voor meer informatie over de onderbouwing en achtergrond van de interventiewaarden wordt verwezen naar het NOBO-rapport (VROM, 2008: NOBO: Normstelling en bodemkwaliteitsbeoordeling. Onderbouwing en beleidsmatige keuzes voor de bodemnormen in 2005, 2006 en 2007.).

Bodemtypecorrectie

De normen voor de beoordeling van de kwaliteit van de bodem zijn bodemtype-afhankelijk en gebaseerd op een standaardbodem met een lutum percentage van 25 % en een organische stof percentage van 10 %. Bij de beoordeling van een locatie worden de gemeten gehalten door middel van een bodemtypecorrectie omgerekend naar standaardbodem, zodat de meetwaarden vergeleken kunnen worden met de normen.

In bijlage IIA wordt in de voetnoten 1, 2, 4 en 6 verwezen naar de krachtens artikel 25g, negende lid van het Besluit bodemkwaliteit gestelde regels. Die regels staan in de Regeling bodemkwaliteit:

- voor voetnoot 1 (omrekenen naar standaardbodem via bodemtypecorrectie): bijlage G, onder III, bij de Regeling bodemkwaliteit,
- voor voetnoot 2 (omgaan met meetwaarden beneden de bepalingsgrens van het laboratorium): bijlage G, onder IV, bij de Regeling bodemkwaliteit
- voor voetnoot 4 (samenstelling somparameters): bijlage N bij de Regeling bodemkwaliteit, en voor voetnoot 6 (som TEQ): opmerking 3 bij de tabellen 1 en 2 in bijlage B bij de Regeling bodemkwaliteit.

Aanvullingsbesluit bodem

Nota van Toelichting – algemeen deel

3 Hoofdkeuzes

3.3 Algemene kenmerken normen bodemkwaliteit

...

Graven in bodem

Bij de milieubelastende activiteiten graven in bodem wordt onderscheid gemaakt tussen graven in de bodem boven de interventiewaarde bodemkwaliteit en graven in de bodem beneden de interventiewaarde bodemkwaliteit. De interventiewaarden bodemkwaliteit geven aan wanneer de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor de mens, dier en plant ernstig zijn verminderd of dreigen te worden verminderd. Bij graven boven de interventiewaarden bodemkwaliteit zijn meer regels van toepassing, zoals een meldingsplicht, de erkenningsregeling voor de uitvoering en de milieukundige begeleiding. De interventiewaarde bodemkwaliteit is opgenomen in bijlage IIA van het Besluit activiteiten leefomgeving. Deze waarde geldt altijd, ongeacht de locatie. Het is dus niet doelmatig om deze waarde decentraal vast te stellen. De gemeente heeft geen mogelijkheid om met maatwerk de interventiewaarden in het omgevingsplan aan te passen, omdat maatwerk op het toepassingsbereik van de algemene rijksregels niet is toegestaan. Zie hoofdstuk 8.

Niet voor alle stoffen zijn interventiewaarden bodemkwaliteit vastgesteld. Indien stoffen worden aangetoond waarvoor in bijlage IIA geen interventiewaarde bodemkwaliteit zijn vastgesteld, zijn deze stoffen dus niet bepalend voor de indeling in de activiteiten graven in de bodem beneden of boven de interventiewaarde bodemkwaliteit. De aanwezigheid van een niet genormeerde stof kan er dus niet toe leiden dat de regels voor de activiteit graven in de bodem boven de interventiewaarde bodemkwaliteit van toepassing zijn. Wel kan het bevoegd gezag indien gewenst maatwerkregels of –voorschriften vaststellen indien in bepaalde gebieden of op bepaalde locaties niet genormeerde stoffen voorkomen. Voor stoffen waarvoor geen interventiewaarden zijn vastgesteld in bijlage IIA van het Besluit activiteiten leefomgeving, zijn mogelijk Indicatieve Niveaus voor Ernstige Verontreiniging (INEV's) beschikbaar in het normenzoeksysteem op de website van het RIVM (<https://rvs.rivm.nl/normen>). Deze «indicatieve» interventiewaarden, die waren opgenomen in bijlage 1 van de Circulaire bodemsanering, kennen een minder wetenschappelijke onderbouwing dan de vastgestelde interventiewaarden, en kunnen door het bevoegd gezag gebruikt worden bij de afweging of maatwerkregels of –voorschriften noodzakelijk zijn.

8 Milieubelastende activiteit graven in bodem

8.1 Inleiding

In Nederland vinden er iedere dag graafwerkzaamheden plaats in de bodem, bijvoorbeeld voor de aanleg en het onderhoud van infrastructurele werken, om bouwactiviteiten uit te voeren, om de bodem te saneren etc. De kwaliteit van de bodem waarin gegraven wordt, verschilt afhankelijk van de locatie. Door de graafwerkzaamheden kunnen mensen worden blootgesteld aan verontreinigingen in de bodem en kunnen deze verontreinigingen worden verspreid en effect hebben op de vrijkomende grond (afvalstof).

Het Rijk stelt regels aan het graven, met het oog op de bescherming van de gezondheid, de bescherming van de kwaliteit van de bodem en het doelmatig beheer van afvalstoffen.

De bescherming van de gezondheid krijgt vorm door het instellen van een grens aan de bodemkwaliteit, interventiewaarde bodemkwaliteit, waarboven extra eisen worden gesteld aan de graafwerkzaamheden. Deze extra eisen zien onder meer op een meldingsplicht voorafgaand aan de start van de activiteit en extra kwaliteitsborging door de erkenningsplicht voor de uitvoering en de milieukundige begeleiding. De kwaliteit van de bodem wordt beschermd door het hanteren van het uitgangspunt dat de bodemkwaliteit op een bepaalde locatie door verspreiding of vermenging niet achteruit gaat. Door achteruitgang van de bodemkwaliteit kan de blootstelling van de mens en het ecosysteem aan toxische stoffen toenemen en kunnen de gebruiksmogelijkheden van de bodem verminderen. Verspreiding en vermenging van leiden weliswaar tot lagere concentraties, maar ook tot grotere volumes verontreinigde grond (vergrijzing). Doelmatige beheer van

afvalstoffen vereist dat de regelgeving in de gehele keten op een logische manier op elkaar aansluit. Grond, die bij een project vrijkomt en afgevoerd moet worden (men moet zich ervan ontdoen), is een afvalstof, maar kan vaak elders nuttig worden toegepast. Bij hogere concentraties verontreiniging moet de grond worden gereinigd, geïmmobiliseerd of gestort. De afvoerkosten zijn sterk afhankelijk van de concentraties aan verontreinigingen. Een mengverbod in de gehele keten van grondwerk, transport en verwerking voorkomt dat de concentraties worden verlaagd door schone grond met verontreinigde grond te vermengen.

De regels voor graven zijn vergelijkbaar met de regels die nu zijn opgenomen in de categorie tijdelijk uitplaatsen uit het Besluit en de Regeling uniforme sanering.

De regels van de activiteit graven in de bodem richten zich op de milieuhygiënische kwaliteit en (chemische) verontreiniging van de bodem en bevatten geen regels die zich richten op biologisch en fysische kwaliteiten van de bodem. Gemeenten kunnen in het omgevingsplan regels stellen voor graafwerkzaamheden ter bescherming van biologische of fysische kwaliteiten of ter voorkoming van biologische bedreigingen van de bodem (bijvoorbeeld aaltjes, invasieve planten, ziekten, behoud van het bodemleven) of ter voorkoming van fysische bedreigingen van de bodem (bijvoorbeeld bodemverdichting, bodemdaling, behoud van aardkundige en geomorfologische waarden).

8.2 Beleidskeuzes

Toepassingsbereik

Onder de milieubelastende activiteit «graven in bodem» wordt het projectmatig grondverzet en het tijdelijk uitnemen verstaan.

De regels voor graven gelden voor alle graafwerkzaamheden in de bodem (boven de hierna beschreven ondergrenzen). De regels hebben betrekking op bijvoorbeeld het leggen van kabels en leidingen (tijdelijk uitplaatsen), maar ook op het graven bij een gebouw of bij het bouwen van een parkeergarage. Ook het op de locatie tijdelijk opslaan van de uitkomende grond, maakt hier onderdeel van uit.

De regels zijn niet van toepassing op het graven in de waterbodem. Graven in de waterbodem van regionale wateren wordt geregeld in de waterschapsverordening. Graven in rijkswateren is reeds gereguleerd in hoofdstuk 6 en 7 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

«Niet in betekende mate» (NIBM): ondergrens

Het is niet nodig om voor alle graafactiviteiten (dezelfde) regels te stellen; er worden ondergrenzen gesteld. De achtergrond voor een ondergrens, ook wel aangeduid als «niet in betekende mate» (NIBM) is dat het niet nodig is om regels te stellen, indien de risico's verwaarloosbaar zijn vanwege bijvoorbeeld de kleinschaligheid van de werkzaamheden of het ontbreken van noemenswaardige verontreinigingen. De ondergrens vormt een goede balans tussen het beschermen van de bodem en andere belangen en het voorkomen van te veel administratieve- en onderzoekslasten. Op twee niveaus is een ondergrens ingebouwd, namelijk een ondergrens op basis van de milieuhygiënische kwaliteit en een ondergrens op basis van de omvang van het grondverzet.

In onderstaande tabel staat aangegeven welke regels van toepassing zijn bij graven in de bodem.

Bodemvolume	< Interventiewaarde bodemkwaliteit	≥ Interventiewaarde bodemkwaliteit
≤ 25 m ³ ¹	Geen rijksregels, zorgplicht ²	Geen rijksregels, zorgplicht ²
> 25 m ³	Basisregels en een informatieplicht (m.u.v. tijdelijke uitname) ²	Basisregels + aanvullende regels en een meldplicht ²

1

Gemeenten kunnen in het omgevingsplan decentrale regels opnemen voor het graven in de bodem in een omvang kleiner dan 25 m³. Via een zogenaamde bruidsschat regel zijn voor het graven in de bodem op locaties waarbij uit eerdere besluitvorming is vastgesteld dat de interventiewaarde bodemkwaliteit is overschreden, bepalingen opgenomen in het Invoeringsbesluit die dienen ter vervanging van de bepaling uit artikel 28 van de Wet bodembescherming.

2

De zorgplicht voor een ieder van artikel 1.6 van de Omgevingswet is altijd van toepassing

Op grond van de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 Besluit activiteiten leefomgeving zal de initiatiefnemer onder meer zorgvuldig moeten graven en moeten afdekken bij verstuing.

Ondergrens milieuhygiënische kwaliteit (interventiewaarde bodemkwaliteit)

Bij graven in bodem die niet sterk verontreinigd is, zijn de gevolgen van onzorgvuldig graven veel kleiner dan bij grond die sterker verontreinigd is. Bij de aanwijzing van de milieubelastende activiteit graven in bodem in het Besluit activiteiten leefomgeving wordt daarom een onderscheid gemaakt in graven in bodem onder of gelijk aan interventiewaarde bodemkwaliteit (paragraaf 3.2.21 van het Besluit activiteiten leefomgeving) en graven in bodem boven interventiewaarde bodemkwaliteit (paragraaf 3.2.22 van het Besluit activiteiten leefomgeving). Op deze twee onderscheiden milieubelastende activiteiten zijn deels dezelfde en deels aanvullende regels van toepassing.

De regels die betrekking hebben op beide milieubelastende activiteiten zien op het verrichten van bodemonderzoek (vooronderzoek en indien noodzakelijk verkennend en/of nader bodemonderzoek), het gescheiden houden van grond, de tijdelijke uitname van grond, de tijdelijke opslag van vrijkomende grond en de afvoer van grond. Ook bij concentraties onder of gelijk aan de interventiewaarde bodemkwaliteit zijn er namelijk verschillende kwaliteitsklassen (overeenkomend met de kwaliteitsklassen die bij het toepassen van grond op de landbodem worden gebruikt) te benoemen, met verschillende toepassingsmogelijkheden en daardoor verschillende economische waarden. De regels zijn gesteld om het vermengen van afvalstoffen te voorkomen en geven enkele basisregels voor zorgvuldig graven. Daarnaast wordt door de regels, gesteld aan de milieubelastende activiteit toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen (zie hoofdstuk 11), gewaarborgd dat op een locatie geen ongeschikte grond wordt toegepast. Bij graven onder of gelijk aan de interventiewaarde is een informatieplicht opgenomen. Door het instellen van een dergelijke verplichting is het voor toezicht en handhaving mogelijk om de grondstromen te volgen. Voor het tijdelijk uitnemen van de grond en weer terugplaatsen is een uitzondering opgenomen en geldt geen informatieplicht.

Bij graven in bodem boven de interventiewaarde bodemkwaliteit zijn vervolgens nog aanvullende regels gesteld over melding voorafgaand aan de activiteit, kwaliteitsborging gericht op degene die de activiteit uitvoert, de milieukundige begeleiding bij graafwerkzaamheden, en de gegevens en bescheiden die moeten worden overlegd bij beëindiging van de graafactiviteit (zogenaamd evaluatieverslag).

De meldingsplicht voor aanvang van de activiteit en het aanleveren van gegevens en bescheiden over het beëindigen van de activiteit in (sterk) verontreinigde bodem maakt risicogericht toezicht en handhaving mogelijk. De erkenningsplicht voor de uitvoering en de milieukundige begeleiding zorgen voor kwaliteitsborging van zowel de correcte uitvoering van het graafwerk zoals het voorkomen dat bodemlagen van verschillende kwaliteiten worden vermengd als de correcte afvoer van de grond. De erkenningsplicht voor de uitvoering en de milieukundige begeleiding is alleen verplicht bij het deel van de graafwerkzaamheden waar daadwerkelijk sprake is van een overschrijding van de interventiewaarde bodemkwaliteit. Deze benadering komt overeen met de praktijk zoals die werd uitgevoerd onder de Wet bodembescherming.

Ondergrens omvang van de activiteit

Bij kleinschalig grondverzet, zoals hovenierswerk, graafwerkzaamheden voor het planten van bomen of het plaatsen van ondergrondse containers en straatmeubilair of het realiseren van een huisaansluiting bij kabels en leidingen, zijn de negatieve effecten meestal beperkt. De grens voor kleinschalig grondverzet wordt gelegd op 25 m³. Dit betekent dat er in het Besluit activiteiten leefomgeving geen regels gesteld worden aan graafwerkzaamheden met een aaneengesloten grondverzet kleiner dan of gelijk aan 25 m³, ongeacht de kwaliteit van de bodem. Dit kleinschalig graafwerk heeft geen effecten op de gezondheid en effecten op het milieu worden aanvaardbaar geacht.

De gemeente kan desgewenst in haar omgevingsplan wel eisen stellen aan grondverzet < 25 m³, zoals informatieplicht voor gebieden waarvoor bekend is dat deze diffuus verontreinigd is boven de interventiewaarden of locaties waarvoor uit eerder bodemonderzoek bekend is dat deze verontreinigd zijn tot boven de interventiewaarde.

Bruidsschatregels voor kleinschalig grondverzet

Via een bruidsschatregel worden bij inwerkingtreding van de Omgevingswet automatisch regels toegevoegd aan het omgevingsplan voor grondverzet kleiner dan of gelijk aan 25 m³ en waarvoor onder de Wet bodembescherming wel regels golden. Deze bruidsschatregels gelden alleen voor locaties waarbij via eerdere besluitvorming is vastgesteld dat de interventiewaarde bodemkwaliteit is overschreden. Het gaat hierbij ten eerste om locaties waarvoor eerder onder artikel 29 van de Wet bodembescherming een besluit over de ernst is genomen zonder dat op basis van artikel 37 van de Wet bodembescherming sprake is van actuele risico's waarbij spoedige sanering noodzakelijk is. Daarnaast gaat het om gebieden die diffuus verontreinigd zijn met één of meerdere stoffen boven de interventiewaarde en zijn aangegeven op een bodemkwaliteitskaart. De inhoudelijke regels bestaan uit een informatieplicht (met uitzondering van tijdelijke uitname), regels voor tijdelijke opslag en afvoer van de grond en verplichte milieukundige begeleiding indien een eerder in het kader van een sanering aangebrachte leeflaag wordt doorgraven. Gemeenten kunnen na inwerkingtreding van de Omgevingsplan de bruidsschatbepaling in het omgevingsplan aanpassen en deze voor meer of minder locaties of gebieden laten gelden.

Geen onderscheid stofgroepen en eigenschappen van de verontreiniging

Er wordt bij het graven in bodem geen onderscheid meer gemaakt tussen mobiele en immobiele verontreinigingen en zijn geen stofgroepen uitgesloten, zoals dat voorheen onder het Besluit uniforme saneringen (BUS) wel werd gedaan. De regels voor graven in bodem zijn op alle categorieën of situaties van toepassing, ongeacht de verontreinigende stof of de kenmerken van de verontreiniging. Dit betekent dat ook graven in met PCB's verontreinigde grond onder algemene regels kan worden uitgevoerd. Onder het Besluit uniforme saneringen (BUS) was dit niet mogelijk omdat de stofgroep waaronder PCB's vallen was uitgesloten in BUS. Hiervoor moest een saneringsplan opgesteld worden en een beschikking worden aangevraagd.

Hoewel het aantal chemische verbindingen enorm groot is, beperkt het bodemonderzoek zich tot de analyse van een standaard stoffenpakket. De gedachte hierachter is dat het standaardpakket de meest voorkomende parameters bevat. Ook de maatregelen die genomen moeten worden, zijn in alle gevallen gelijk. Het standaardpakket moet worden aangevuld als het historisch vooronderzoek daar aanleiding toe geeft, bijvoorbeeld vanwege de historie van de locatie of specifieke bedrijfsprocessen, of als de locatie asbestverdacht is.

Graven in het grondwater

Bij het graven in de bodem wordt geen onderscheid gemaakt tussen graven boven en onder de grondwaterstand. Ook de aanwezigheid van een verontreiniging in het grondwater is geen bezwaar om gebruik te maken van de activiteiten graven in de bodem onder of boven de interventiewaarde bodemkwaliteit.

Als gegraven wordt dieper dan het grondwaterniveau, kan sprake zijn van graven «in den natte» (zonder geforceerde bemaling) of van graven «in den droge» (met geforceerde bemaling / open put bemaling al dan niet met drains of onttrekkingsfilters). Als sprake is van graven «in den natte» zal ook in geval van (de nabijheid van) een grondwaterverontreiniging, de gevolgen voor het verspreiden van het grondwater meestal beperkt zijn. Als sprake is van graven «in den droge» en dus sprake is van bemaling om de grondwaterstand te verlagen, kunnen de effecten op een eventueel aanwezige grondwaterstand wel groter zijn. Het onttrekken van grondwater is echter een wateractiviteit met afzonderlijke regels. Bij graven met een bodemkwaliteit waarbij overschrijding is geconstateerd van de interventiewaarde (vaste bodem) is sprake van een erkenningsplicht voor de uitvoering (BRL SIKB 7000) en milieukundige begeleiding, onderdeel processturing (BRL SIKB 6000) waardoor extra kwaliteitsborging plaatsvindt op het zorgvuldig graven en omgang met het grondwater.

Indien noodzakelijk kan de waterkwaliteitsbeheerder extra maatwerkregels stellen. Daarnaast is de specifieke zorgplicht van toepassing. Indien naar oordeel van gemeente of provincie noodzakelijk, kunnen aan het graven alsnog maatwerkregels of maatwerkvoorschriften worden vastgesteld ter voorkoming van negatieve gevolgen voor de grondwaterkwaliteit (met name voorkoming van verspreiding van grondwaterverontreiniging), bijvoorbeeld in gebieden met kwel of in directe nabijheid van een grondwaterverontreiniging.

Zeven van bodemvreemd materiaal toegestaan

Zeven wordt niet gezien als een bewerking en is toegestaan bij de milieubelastende activiteit graven. Onder de algemene regels van het BUS was het zeven op de ontgravingslocatie niet toegestaan, waardoor altijd een beschikking op een saneringsplan nodig was. Zeven is een relatief eenvoudige en veelvoorkomende bewerking om puin uit de grond te halen en daarmee de verdichtbaarheid te verbeteren, mogelijke beschadigingen aan kabels en leidingen te voorkomen en toekomstig graafwerk te vereenvoudigen. Is het zeven gericht op het realiseren van een kwaliteitsverbetering bij een partij niet toepasbare grond, dan is dat mogelijk op de locatie van

de ontgraving, mits de organisatie die de grond zeeft beschikt over een erkenning (BRL 7500) en de betreffende locatie is gemeld bij de certificerende instelling. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen als een partij asbesthoudende grond (boven de hergebruikswaarde van 100 mg/kg) wordt gezeefd zodat de partij daarna weer als herbruikbare grond teruggeplaatst kan worden..

Beperking maatwerk

Volgens artikel 2.12 Besluit activiteiten leefomgeving is het niet toegestaan om maatwerkvoorschriften of maatwerkregels te stellen over de aanwijzing van de milieubelastende activiteit. De interventiewaarden bodemkwaliteit maken onderdeel uit van die aanwijzing. Gemeenten kunnen daarom niet de interventiewaarden bodemkwaliteit via maatwerk aanpassen; ze zouden daarmee immers de reikwijdte van de algemene rijksregels aanpassen.

Voor de bepalingen rond de erkenningsplicht voor de uitvoering en de milieukundige begeleiding is maatwerk ook niet toegestaan. Deze regels hebben hun grondslag in hoofdstuk 11a Wet milieubeheer en dat hoofdstuk kent geen grondslag voor lokaal maatwerk.

Op de ingestelde meldingsplicht (zie artikel 4.1225 van het Besluit activiteiten leefomgeving) is geen maatwerk toegestaan. Wel kan een gemeente decentrale regels stellen voor onderwerpen die het Rijk niet regelt, bijvoorbeeld hoe om te gaan met lagen met bodemvreemde materialen.

8.3 Wijzigingen ten opzichte van de situatie voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet

- *Beter onderscheid graven in bodem en saneren van de bodem.* Er is een duidelijk onderscheid gemaakt in de regels tussen graven (projectmatig grondverzet, zonder saneringsdoelstelling) enerzijds en saneren van de bodem (met saneringsdoelstelling) anderzijds. Dit Aanvullingsbesluit voegt de milieubelastende activiteit graven in bodem en de milieubelastende activiteit saneren van de bodem in. In de Wet bodembescherming was dit onderscheid niet altijd duidelijk, waardoor voor iedere handeling met verontreinigde grond, ongeacht aanleiding of doelstelling, een melding en/of saneringsplan verplicht was.
- *Kleine ontgravingen: niet in betekenende mate.* Met de introductie van «niet in betekenende mate» wordt duidelijker gemaakt wanneer wel of geen sprake is van een verplicht bodemonderzoek en wanneer een melding aan het bevoegd gezag gedaan moet worden.
- *Algemene regels voor graven in bodem gelden altijd: voor alle stoffen.* De regels voor graven in bodem gelden voor alle stofgroepen en ongeacht of er sprake is van een mobiele of immobiele verontreiniging. Het onder de Wet bodembescherming aangebrachte onderscheid is komen te vervallen.
- *Toezicht en handhaving:* meer gebruik maken van algemene regels en niet meer gebruik maken van vergunningen (beschikking op saneringsplan) betekent een verdere verschuiving van controle en instemming voorafgaand aan een activiteit naar toezicht en handhaving tijdens een activiteit. Voor het grondverzet groter dan 25 m³ is via een meld- of informatieplicht geborgd dat de overheid geïnformeerd is over de voorgenomen activiteit. Voor grondverzet kleiner dan of gelijk aan 25 m³ geldt geen meld- of informatieplicht op grond van Rijksregels.

8.4 Effecten

- *Vergroten gebruiksgemak:* De regels voor graven in bodem zijn beknopt en duidelijk geformuleerd. Ze staan bij elkaar en sluiten aan op bestaande regels. Door de keuze voor landelijke regelgeving, zijn de regels uniform en daardoor makkelijker toe te passen door aannemers en adviseurs.
- *Verplicht onderzoek.* De verplichting tot het doen van een onderzoek bij graven in de landbodem lijkt een wijziging, maar onder de Wet bodembescherming gold deze verplichting ook, zij het indirect. De Wet bodembescherming hanteerde het uitgangspunt dat de bodemkwaliteit bekend moest zijn om aan te tonen dat geen sprake was van een meldingsplicht op grond van artikel 28 van die wet. In dit Aanvullingsbesluit is de verplichting tot het doen van een onderzoek nu explicieter gemaakt. Daarbij past wel de constatering dat vaker volstaan kan worden met alleen een vooronderzoek en er dus minder vaak een

vervolgbodemonderzoek nodig zal zijn. Overigens kan een gemeente in het Omgevingsplan aandachtsgebieden aanwijzen, waarbij deze verplichting niet geldt, omdat de kwaliteit voldoende bekend is. Dit kan door middel van een maatwerkregel.

- *Geen vergunningen, uitsluitend algemene regels:* De reikwijdte van de algemene regels is vergroot, onder meer door de algemene regels op alle soorten verontreiniging van toepassing te verklaren. Dat betekent onder meer dat het niet meer nodig is om saneringsplannen in te dienen bij graafwerk.
- *Vermindering onderzoekslasten:* Door het loslaten van de gevalsbenadering is het in principe alleen nodig om kennis te hebben van de kwaliteit van de grond op de locatie waar gegraven wordt. Vaak kan volstaan worden met een vooronderzoek (historisch onderzoek)
- *Flexibiliteit.* Flexibiliteit in de vorm van maatwerkregels of maatwerkvoorschriften kent een eenvoudige procedure in tegenstelling tot BUS, waarvoor veel meer eisen golden en flexibiliteit niet mogelijk was.
- *Gelijkwaardig beschermingsniveau.* De basisregels voor de milieubelastende activiteit graven in bodem waarborgen een gelijkwaardig beschermingsniveau.

8.5 Graven onder de Omgevingswet

Regels in het Besluit activiteiten leefomgeving

De regels voor graven in (verontreinigde) landbodem zijn opgenomen in enerzijds paragraaf 3.2.21 met paragraaf 4.119 en anderzijds paragraaf 3.2.22 met paragraaf 4.120 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Het onderscheid tussen beide paragrafen volgt uit de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem waarin gegraven wordt. Indien geen sprake is van een overschrijding van de interventiewaarde bodemkwaliteit voor welke stof dan ook, dan gelden de basisregels voor graven zoals omschreven in paragraaf 3.2.21 en 4.119. Indien voor één of meerdere stoffen sprake is van een overschrijding van de interventiewaarde bodemkwaliteit, zijn de regels uit paragraaf 3.2.22 en 4.1120 van toepassing. Daarnaast is de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing.

De milieubelastende activiteit graven in bodem omvat het zeven, de tijdelijke opslag, het terugplaatsen en het afvoeren. De regels zijn vergelijkbaar met de regels zoals deze waren opgenomen in de categorie tijdelijk uitplaatsen uit het Besluit uniforme saneringen.

De milieubelastende activiteit graven in bodem

De regels in dit Aanvullingsbesluit over graven in bodem betreffen al het graafwerk dat in de bodem dat wordt uitgevoerd voor bijvoorbeeld de aanleg van gebouwen, inrichting openbare ruimte, landschapsinrichting, funderingsherstel en het aanleggen, beheer en onderhoud aan ondergrondse infrastructuur zoals kabels, leidingen, rioleringen, duikers, funderingen en vergelijkbare objecten. Bij deze activiteiten is na afloop van de werkzaamheden veelal sprake van een herstel van de situatie, zoals deze aanwezig was vóór uitvoering van de werkzaamheden, ook wel aangeduid als tijdelijke uitname. In veel gevallen zal in die situaties sprake zijn van ontgravingen van beperkte omvang en diepte en met een nagenoeg neutrale grondbalans. Het kan echter voorkomen dat een deel van grond van de locatie wordt afgevoerd, bijvoorbeeld omdat niet alle grond in het ontgravingscunet teruggeplaatst kan worden. Ook kan het voorkomen dat alle ontgraven grond van de locatie wordt afgevoerd, bijvoorbeeld omdat het maaiveld wordt verlaagd of bij de aanleg van een parkeerkelder.

Kenmerkend voor veel van dit grondverzet is dat er geen sprake is van het saneren van de bodem; het oogmerk is anders, want de bodem wordt niet geschikt gemaakt voor het (toekomstige) gebruik. In hoeverre maatregelen verplicht zijn om blootstelling aan de risico's van de bodemkwaliteit te voorkomen volgt – behoudens bij situaties waarbij sprake is van een toevalsvondst – niet uit algemene regels maar uit het omgevingsplan.

Voor kleinschalig grondverzet < 25 m³ gelden er geen algemene rijksregels uit het Besluit activiteiten leefomgeving, maar is de algemene zorgplicht van de wet van toepassing. Daarbij wordt opgemerkt dat voor het toepassen van kleine partijen grond en baggerspecie bij de activiteit toepassen van grond en baggerspecie geen ondergrens is opgenomen. Het toepassen van kleine partijen grond zal nooit ongereguleerd plaatsvinden. Bij het aanbieden van een partij grond en baggerspecie aan een groundbank of grondreiniger gelden acceptatie-eisen.

Een tabel met een overzicht van de rijksregels die gelden voor de verschillende situaties is opgenomen in paragraaf 8.2.

Het is belangrijk dat de initiatiefnemer voorafgaand aan het uitvoeren van graven kennis heeft van de bodemkwaliteit. Zonder die kennis is onduidelijk welke regels uit het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing zijn. Daarnaast is het niet mogelijk om grond van verschillende kwaliteiten te herkennen en gescheiden te ontgraven en te behandelen en bestaat het gevaar dat verontreinigde grond zich kan verspreiden. Zie verder voor de uitleg van de verschillende bodemonderzoeken paragraaf 5.3.

Basisregels graven in bodem

Voor graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan of boven de interventiewaarde bodemkwaliteit gelden een aantal basisregels. Deze basisregels hebben betrekking op:

- informatieplicht;
- zorgvuldig graven door gescheiden houden van verschillende kwaliteiten;
- tijdelijke uitname van grond;
- tijdelijke opslag van grond tijdens het graven;
- omgaan met bodemvreemd materiaal;
- afvoeren van grond.

Informatieplicht

Voor het graven in de bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde geldt een informatieplicht, waarbij de gegevens bestaan uit de begrenzing van de locatie, de datum waarop de activiteit wordt gestart en de verwachte einddatum van de activiteit. Indien sprake is van tijdelijke uitname van de bodem of sprake is spoedreparaties van ondergrondse infrastructuur, geldt een uitzondering op de informatieplicht.

Indien voldaan is aan de informatieplicht kan een initiatiefnemer na een week starten met de werkzaamheden. Het bevoegd gezag kan op basis van deze informatie ook toezicht uitoefenen en controleren of de initiatiefnemer voorafgaand aan het werk een vooronderzoek en/of bodemonderzoek heeft verricht en of de algemene regels voor graven worden nageleefd. Vaak beschikt het bevoegd gezag al over informatie over de plaats en het moment waarop waarschijnlijk gegraven gaat worden, bijvoorbeeld omdat de (bouw)activiteit al om een andere reden gemeld is of dat de gemeente zelf de opdrachtgever is. Bij grondverzet in de openbare ruimte zijn gemeenten vaak al op de hoogte van het voorgenomen grondverzet op grond van de regels die in het omgevingsplan worden opgenomen (en voorheen in de Algemene plaatselijke verordening) over het opbreken van de openbare weg.

Zorgvuldig graven: gescheiden houden van verschillende kwaliteiten

Tijdens het graven kunnen meerdere partijen grond ontstaan met verschillende kwaliteitsklassen, die gescheiden opgeslagen en/of afgevoerd moeten worden. Zo wordt voorkomen dat vermenging plaatsvindt en dat rekening kan worden gehouden met de verschillende kwaliteiten en daarbij behorende toepassingsmogelijkheden. Ook bij tijdelijke uitname, waarbij de uitkomende grond weer op of nabij en onder dezelfde omstandigheden wordt teruggeplaatst, moet dit onderscheid gemaakt worden.

Bij het gescheiden houden van verschillende kwaliteitsklasse wordt aangesloten bij de indeling in kwaliteitsklassen die voor de milieubelastende activiteit toepassen van grond en baggerspecie wordt gehanteerd. Dit zijn de kwaliteitsklassen landbouw/natuur, wonen en industrie. Om dit onderscheid goed te kunnen maken is vooronderzoek en in sommige situaties ook fysiek bodemonderzoek noodzakelijk. Soms volgt uit de bodemkwaliteitskaart al dat in een bepaald gebied sprake is van een kenmerkende bodemopbouw, waarmee rekening moet worden gehouden. Bij locaties waarbij op grond van het historische bodemgebruik de kwaliteit verdacht is, is fysiek bodemonderzoek noodzakelijk. De partijindeling dient zodanig plaats te vinden dat elke partij (binnen bepaalde marges) redelijk homogeen is.

Tijdelijke uitname van grond

Bij tijdelijke uitname moet de grond zonder te zijn bewerkt, op of nabij hetzelfde ontgravingsprofiel en onder dezelfde omstandigheden opnieuw in die toepassing worden aangebracht (zie ook de artikelsgewijze toelichting op het begrip tijdelijke uitnemen van grond). Het gaat meestal om werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en het onderhoud van ondergrondse infrastructuur.

Tijdelijke opslag van grond tijdens het graven

Het is toegestaan om op of nabij de plaats waar de grond is vrijgekomen, dus binnen de grenzen van de ontgravingslocatie, de grond tijdelijk op te slaan. Het opslaan van grond is toegestaan gedurende de looptijd van de werkzaamheden tot uiterlijk acht weken na het dichten van de ontgravingsput of cunet. Deze periode van acht weken is bedoeld om een afvoerbestemming te vinden voor de partij grond. Tijdelijke depots dienen uiterlijk acht weken na afronding van de graafwerkzaamheden te zijn opgeruimd. Als het voornemen bestaat om de grond langer dan de toegestane periode op te slaan of de vrijgekomen grond op een andere locatie dan de ontgravingslocatie op te slaan, gelden de regels voor het opslaan van grond en baggerspecie van paragraaf 3.2.24 (zie ook hoofdstuk 9).

Bij het opslaan van de grond moeten de bij het ontgraven gescheiden partijen (van verschillende milieuhygiënische kwaliteit) fysiek gescheiden worden opgeslagen. Tussen de deelpartijen wordt enige afstand aangehouden of er wordt een fysieke scheidingswand aangebracht. Hiermee wordt voorkomen dat partijen verontreinigde grond van verschillende kwaliteit en samenstelling worden gemengd.

Omgaan met bodemvreemd materiaal

Bij het graven in de bodem kan het voorkomen dat lagen worden aangetroffen die bestaan uit meer dan 50% bodemvreemd materiaal (dit is vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over de definitie van bodem in de Wet bodembescherming; deze lijn is overgenomen in de Omgevingswet). Het gaat dan om bodemlagen die bestaan uit puin of andere afvalstoffen al dan niet vermengd met een grondfractie die in het verleden in de bodem zijn gebracht. Voorbeelden zijn slootdempingen, oude puinpaden, kleinere of grotere (ongereguleerde) stortgaten of stortplaatsen. Dergelijke lagen zijn veelal niet direct elders toepasbaar en dienen te worden gezeefd of afgevoerd naar een verwerker. Door het zeven kan het percentage bodemvreemd materiaal worden teruggebracht en kan deze grond eventueel onder de regels van de milieubelastende activiteit toepassen van grond en baggerspecie worden toegepast.

Gemeenten hebben de mogelijkheid om in het omgevingsplan aanvullende regels te stellen aan het omgaan met ontgraven van lagen met bodemvreemd materiaal, zoals in gebieden, waar regelmatig lagen met bodemvreemde materialen worden aangetroffen, bijvoorbeeld bij voormalige stortplaatsen. Gemeenten kunnen bij deze regels rekening houden met cultureel erfgoed (i.c. bekende of aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten) of aardkundig erfgoed. Op weg- en erfverhardingen die meer dan 100 mg/kg aan asbest (gewogen gehalte) bevatten is het Besluit asbestwegen van toepassing.

Afvoeren van grond

De gescheiden gehouden partijen grond kunnen worden afgevoerd om elders te worden toegepast, volgens de regels van de milieubelastende activiteit toepassen van grond en baggerspecie. Grond die op basis van de milieuhygiënische kwaliteit niet toepasbaar is dient te worden afgevoerd naar een verwerker (reiniger, immobiliseerder of stortplaats).

Er zijn verschillende verwerkingsmethoden, afhankelijk van de grondsoort en het type verontreiniging. Om een zo doelmatig mogelijke verwerking te realiseren wordt een partij-indeling gemaakt, waarbij elke partij (binnen bepaalde marges) redelijk homogeen is zowel voor wat betreft grondsoort als verontreinigingen, rekening houdend met de verwerkingsmogelijkheden.

Storten van grond is niet zonder meer mogelijk. Volgens de voorkeursvolgorde voor afvalverwijdering mogen alleen die afvalstoffen worden gestort die niet in aanmerking komen voor hergebruik, nuttige toepassing of verbranding met energieteerugwinning. Storten van grond is alleen onder overlegging van een verklaring van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, waaruit blijkt dat de grond niet reinigbaar is (de zogeheten verklaring van niet reinigbaarheid grond).

Aanvullende regels voor graven in bodem met kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit

Als gegraven wordt in de bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit, zijn naast de basisregels voor graven een aantal verschillen met graven in de bodem met een kwaliteit onder de interventiewaarde:

- het vooraf melden van de activiteit bij het bevoegd gezag;
- extra informatieplicht vooraf en achteraf
- enkele eisen aan de kwaliteitsborging van de werkzaamheden;

Melding start activiteit

Initiatiefnemers moeten uiterlijk vier weken voorafgaand aan de start van de activiteit een melding te doen. Voor tijdelijke uitname is dit uiterlijk een week. De gegevens die gemeld moeten worden zijn:

- de onderzoeksrapporten;
- een globale omschrijving van de werkzaamheden, waaronder een aanduiding van de ontgraving op een kaart met een dwarsprofiel, bodemvolume, verwachte hoeveelheid terug te plaatsen grond en de verwachte hoeveelheid af te voeren grond.

De initiatiefnemer heeft verder de verplichting om wijzigingen in de gegevens door te geven indien er zich na de melding wijzigingen voordoen in de gegevens die zijn gemeld, bijvoorbeeld als sprake is van een afwijkende (veelal latere) datum van de start van de werkzaamheden. Nalaten van het melden van de wijzigingen betekent dat er geen melding is gedaan en dat de milieubelastende activiteit dus niet is toegestaan.

De melding wordt gedaan door de opdrachtgever, de uitvoerend aannemer of een derde zoals een adviseur of directievoerder betrokken bij een project. Indien er niet aan de meldingsplicht wordt voldaan of in strijd met de regels wordt gegraven in grond, kan degene die de melding had moeten doen worden aangesproken. Voor het uitsluitend tijdelijk uitnemen van grond geldt een termijn van een week. Indien sprake is van graven ten behoeve van spoedreparaties van ondergrondse infrastructuur geldt een uitzondering op de meldingsplicht. Wel dient in dat geval na afloop van de activiteit een aantal gegevens en bescheiden te worden overlegd.

Tijdelijke uitname van grond

Bij tijdelijke uitname uit bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit moet de grond zonder te zijn bewerkt, in hetzelfde ontgravingsprofiel en onder dezelfde omstandigheden opnieuw in die toepassing worden aangebracht. Anders dan bij een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde bodemkwaliteit is het van belang dat grond met een kwaliteit boven de interventiewaarde in hetzelfde ontgravingsprofiel wordt teruggeplaatst, terwijl dat bij een kwaliteit onder de interventiewaarde ook in de nabijheid van het ontgravingsprofiel is toegestaan. Het gaat meestal om werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en het onderhoud van ondergrondse infrastructuur.

Extra informatieplicht vooraf en achteraf

De initiatiefnemer verstrekt vooraf de gegevens over de naam en adres van degene die de activiteit uitvoert en van degene die de milieukundige begeleiding uitvoert.

Na beëindiging van de activiteit moet binnen ten hoogste een week informatie worden verstrekt over de datum van beëindiging, de bestemming van de grond die niet wordt teruggeplaatst en bijzondere omstandigheden die zich hebben voorgedaan. De activiteit is beëindigd indien alle grond op de locatie is teruggeplaatst of afgevoerd van de locatie. Bijzondere omstandigheden tijdens het graven, zoals het onverwacht aantreffen van een afwijkende verontreiniging, worden vermeld in het evaluatieverslag milieukundige. De achtergrond voor deze informatieplicht is het informeren van het bevoegd gezag, zodat deze hiermee bij het toekomstig toezicht en handhaving van de regels in het omgevingsplan en de maatwerkvoorschriften rekening kan houden. Ook kan het bevoegd gezag deze informatie gebruiken om het bodeminformatiesysteem actueel te houden.

Eisen aan kwaliteitsborging van de werkzaamheden

De activiteit wordt uitgevoerd door een organisatie of instelling die daartoe op grond van het Besluit bodemkwaliteit is erkend. In hoofdstuk 2 «Kwaliteit van de uitvoering» van de Regeling van het Besluit bodemkwaliteit staan de werkzaamheden aangegeven waarvoor de bedoelde erkenning is vereist. Voor de hier bedoelde graafwerkzaamheden (uitvoering van bodemsaneringen) is de Beoordelingsrichtlijn uitvoering (water)bodemsaneringen (BRL SIKB 7000 en bijbehorende protocollen) van toepassing.

De milieubelastende activiteit graven in bodem boven de interventiewaarde bodemkwaliteit wordt uitgevoerd onder begeleiding van een milieukundige. De milieukundige begeleiding wordt gedaan door een persoon of instelling die op grond van Besluit bodemkwaliteit beschikt over een erkenning voor de BRL SIKB 6000. In de bij het genoemde Besluit horende Regeling staan werkzaamheden aangegeven waarvoor de bedoelde erkenning is vereist en staan verwijzingen naar het desbetreffende Beoordelingsrichtlijn (BRL) en de onderliggende protocollen. In de BRL SIKB 6000 wordt onderscheid gemaakt tussen milieukundige processturing en milieukundige verificatie. Bij de activiteit graven is alleen milieukundige processturing nodig. Bij graven in bodem zal de borging van de kwaliteit van de uitvoering zich alleen richten op werkzaamheden rondom de grond- en eventueel de

afvalstromen, zoals op de graafwerkzaamheden in een aangebrachte afdeklaag als gevolg van een eerdere sanering. De kwaliteitsborging richt zich met name op het vrijkomen van grond en afval, op de afvoer en de eventuele verwerking daarvan, op het eventueel terugplaatsen van de grond, op de aanvoer van grond en de controle van de kwaliteit. Een continue aanwezigheid van de milieukundige processturing op het werk is om die reden doorgaans niet noodzakelijk. Dit is belangrijk omdat grondwerkzaamheden bij (projectmatig) graven in het algemeen ondergeschikt zijn aan het doel waarvoor het wordt uitgevoerd, namelijk de aanleg van kabels of leidingen, het maken van een funderingsconstructie, het uitvoeren van funderingsherstel met aanleg van een kelder, en dergelijke.